

Канадський інститут українських студій
4–30 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada T6G 2H8

У пошуках рішення: форум про торгівлю жінками в Україні

Одноденний форум «Торгівля жінками в Україні: урядові й неурядові чинники» відбувся 22 березня 2013 р. в Альбертському університеті, організований Канадським інститутом українських студій. Форум ставив за мету пояснити, чому торгівля жінками є нагальною проблемою в Україні, підняти суспільне й наукове зацікавлення та спонукати до дії канадський і український уряди й відповідні неурядові організації у вирішенні цієї проблеми.

У цьому представницькому міжнародньому форумі взяли участь доповідачі з Канади, США й України, серед яких члени парламенту, науковці й члени різних жіночих організацій. За підрахунками Єлизавети Золотухіної (Колюмбійський університет), з 1991 р. з України було вивезено понад 110,000 її громадян (5,500 річно). Вона вважає, що не лише закон потерпає від нечіткого його застосування й браку чітких оціночних параметрів, але й бракує політичної волі внаслідок корупції, небажання вирішувати масштабні проблеми або байдужості.

Деякі науковці нав'язують ідентичність жертви всім, хто потрапив за кордон в обставини експлуатації, але інші трактують таку особу як робітника-емігранта з його власним розумінням своєї ідентичності. На думку Наталії Ханенко-Фрізен (Саскачеванський університет), узгодження і поєднання обох підходів найкраще сприяло б завданню подолання торгівлі людьми і допомогти її жертвам.

Торгівля жінками залишається значною проблемою сьогодні в Україні

Катерина Левченко, президент Міжнародного жіночого правозахисного центру «Ла Страда-Україна» і колишній член Верховної Ради України, розповіла про зусилля держави у справі протидії торгівлі людьми, посиляючись на спеціальний закон «Про протидію торгівлі людьми» (2011) та інші офіційні документи. Вона підняла низку проблемних питань, таких як відсутність урядової підтримки неурядових організацій, м'які вироки злочинцям, недостатній захист жертв та брак економічних альтернатив небезпечній міграції, натомість наголошуючи на більш важливій ролі

неурядових і міжнародніх організацій у вирішенні даної проблеми.

Фахівці з кримінології Джон Вінтердик (Університет Маунт Роял, Калгарі) та Джулі Кей (Коледж «Амброзький університет», Калгарі) привнесли канадську точку зору, запропонувавши налагодити співпрацю урядових, неурядових і силових структур.

Під час форуму був організований круглий стіл, у якому взяли участь Лінда Данкен (член парламенту від округу Едмонтон–Страткона), Джоанна Гаррінгтон (юридичний факультет, Альбертський

Продовження на с. 4

Погляд у майбутнє: основні напрями реформування КІУСу

Історія КІУСу ще не написана. Проте, на мій погляд, вимальовуються три основні її періоди: 1) становлення інституту під гаслами канадської політики багатокультурності (1976–початок 1990-х рр.); 2) розширення завдань і обсягу діяльності інституту під гаслами українського національного відродження (1990-ті–початок 2000-х років); 3) сучасна доба, яка, ймовірно за все, буде позначена прагматичними гаслами й розгортатиметься під впливом, з одного боку, кризових явищ і зміни поколінь у світовій гуманітаристичі та українській діаспорі, а з другого — необхідністю подальшої консолідації та професіоналізації українських студій на завершальному етапі їхньої інтеграції до університетського академічного середовища.

Інтеграція КІУСу в структуру факультету гуманітарних наук Альбертського університету бере початок у квітні 2011 р. Наступним кроком на цьому шляху стали вибори нового директора інституту в 2012 р. Упродовж наступних 3–4 років процес інтеграції КІУСу до університетського академічного середовища буде завершено.

Інтеграція, безумовно, не є самоціллю. Вона повинна сприяти зростанню професіоналізму та академічного профілю інституту, розвитку його зв'язків з навчальними програмами та студентами, впровадженню більш ефективного менеджменту та збору коштів. Отже, виникає питання: наскільки Альбертський університет готовий до інтеграції такої унікальної установи, як КІУС?

Водночас зміни в статусі інституту є нагодою замислитися над його мандатом і майбутнім, його ідентичністю як академічної установи та професійними завданнями, нарешті — над характером його взаємозв'язків з українською громадою. Необхід-

Володимир Кравченко, директор КІУСу

но знайти відповіді на нові виклики та випробування нашого динамічного часу й при цьому не втратити основні здобутки попередніх десятиріч.

Минулого року в процесі внутрішньої та зовнішньої ревізії діяльності КІУСу було визначено основні пріоритети його реформування: 1) менеджмент і структурні зміни; 2) інформаційна політика та соціальні комунікації; 3) зміни пріоритетів дослідницької та освітньої діяльності. Зміни в одній структурі неможливі без того, щоб не зачепити всіх інших підрозділів інституту. Саме тому зміни повинні мати системний характер, відбуватися якомога швидше та базуватися на взаємній довірі.

Перші кроки на цьому шляху вже зроблені: рік тому в інституті була створена нова дорадча структура — Рада директорів, до якої ввійшли керівники дослідних програм і центрів КІУСу. Це сприяло формуванню більш відкритого та прозорого механізму розробки та прийняття рішень. Регулярні засідання Ради директорів мають на меті планування та обговорення щоденної діяльності КІУСу та

формулювання його довготермінових стратегій.

З метою покращення управління та координування праці підрозділів і програм КІУСу створено нову посаду заступника директора з адміністративних питань, на яку призначено д-ра Романа Шияна. Під його керівництвом зараз працюють дві тимчасові робочі групи: одна з них розробляє інформаційну політику та стратегію для збору коштів; завданням іншої є оптимізація фізичного простору інституту, зокрема створення української кімнати на пошану меценатів та нового приміщення для проведення семінарів і лекцій.

Одним із наслідків цієї праці стало впровадження стратегії створення соціальної мережі друзів і прихильників інституту через фейсбук (www.facebook.com/canadian.institute.of.ukrainian.studies). Приємно відзначити, що кількість прихильників та відвідувачів цієї сторінки КІУСу щоразу зростає. Разом із тим вебсайт КІУСу все ще викликає чимало нарікань.

Зміцнення професіоналізму КІУСу, що є одним із головних наших завдань, означає зміни в обов'язках допоміжного персоналу інституту, а також підвищення профілю академічних працівників. Окремі контракти будуть оновлені або завершені. Передбачається, що всі директори дослідницьких центрів і програм матимуть звання доктора наук або закінчуватимуть працю над дисертацією та будуть здатними викладати на університетському рівні.

Окрім суто дослідницької праці в рамках свого мандату, КІУС мусить консолідувати та координувати українознавчі студії в Альбертському університеті. Нещодавно три професори університету були призначені на посади в КІУСі. Цим самим забезпечується єдність дослідниць-

кої та викладацької роботи, а також підтримка українських програм університету. КІУС потребує постійного зв'язку зі студентами.

Розробка нових напрямів дослідницької діяльності КІУСу вимагає реорганізації існуючих та створення нових центрів і програм. До цього часу більшість наукових програм і проєктів інституту зосереджувалися навколо історії України та її історичної спадщини. Зараз важливо зосередитися на сучасній та майбутній Україні, зокрема таких питаннях, як публічна політика, колективна ідентичність, регіональні студії, соціокультурні основи модернізації тощо.

Минулого року з ініціативи директора КІУСу було створено Центр політичних і регіональних студій, діяльність якого координує д-р Богдан Гарасимів, спеціаліст з історії української політичної еліти та посткомуністичної трансформації в Україні. Нещодавно д-р Тарас Кузьо, відомий фахівець у ділянці сучасних українських та пострадянських студій, обійняв посаду наукового співробітника центру. Новий трирічний проєкт досліджень д-ра Кузя присвячений донецькому клану в добу Радянського Союзу та нинішньої України. Нарешті, новий проєкт д-ра Дейвіда Марплза, директора програми ім. Стасюків КІУСу, присвячений питанню історичної пам'яті в пострадянській Україні.

У листопаді 2012 р., завдяки щедрій пожертві Альбертському університету від Фондації ім. родини Темертеїв із Торонта, КІУС дістав можливість заснувати Дослідно-освітній консорціум із вивчення Голодомору 1932–33 рр. Метою консорціуму є дослідження та поширення інформації про цю трагічну подію в українській модерній історії, наслідки якої відчутні до цього дня.

Консорціум знаходиться в торонтському відділі КІУСу; його працею керує виконавча директорка, п-і Марта Базюк. Організована нею на початку жовтня в Торонті міжнарод-

на конференція, присвячена проблемам контекстуалізації Голодомору, збрала відомих фахівців світового рівня зі США, Канади, Франції, Італії та України.

Наступного року КІУС розпочинає новий видавничий проєкт — електронний науковий журнал «East/West: Journal of Ukrainian Studies», який покликаний ще більше зміцнити репутацію інституту в західному академічному світі. Це періодичне видання, рецензоване фахівцями відповідних ділянок, приходить на зміну двом журналам: «Схід-Захід: історико-культурологічний збірник» та «Журнал українознавчих студій».

Головним редактором нового журналу став д-р Олег Ільницький, професор відділу сучасних мов і культурологічних студій Альбертського університету, колишній редактор журналу «Canadian Slavonic Papers», фахівець із українського модернізму та експерт із застосування комп'ютерних технологій в гуманітарних науках.

У лютому 2013 р. на посаду директора Програми дослідження релігії і культури, яку обіймав до того д-р Іван Химка, була призначена д-р Гезер Колман. Доцент історії Російської імперії Альбертського університету (відділ історії й класичних студій) та головний редактор журналу «Canadian Slavonic Papers», д-р Колман нині працює над книгою «Holy Kyiv: Priests, Communities, and Nationality in Imperial Russia, 1800–1917» [Святий Київ: священики, громади й національність в імперській Росії, 1800–1917].

Із виходом на пенсію директора Методичного центру української мови (МЦУМ) п-і Марусі Петришин посаду діючого директора центру обійняла д-р Алла Недашківська. Лінгвіст і фахівець з української і слов'янської філології, доцент слов'янської прикладної лінгвістики (відділ сучасних мов і культурологічних студій Альбертського університету), д-р Недашківська є

автором підручника з української мови для вищого рівня «Ukrainian Through Its Living Culture», відзначеного Американським товариством учителів слов'янських і східноєвропейських мов у 2012 р. за «найкращий внесок у мовну педагогіку».

Д-р Оленка Білаш призначена головним науковим консультантом МЦУМ. Вона є відомим фахівцем із методології викладання другої мови, педагогіки та вчительської освіти. В 1977–79 рр. д-р Білаш працювала першим координатором двомовної освіти та директором Центру українських мовних ресурсів при КІУСі, з якого власне й виріс сьогоднішній МЦУМ. Д-р Білаш нещодавно отримала від інституту дослідницьку дотацію, щоб розробити нову стратегію діяльності центру.

Під керівництвом д-рів Недашківської й Білаш МЦУМ продовжуватиме виконувати свій мандат на підтримку україномовної освіти, зосереджуючись на підготовці мовних ресурсів для освітніх закладів різних рівнів, а також на співпраці з канадськими та закордонними університетами, організації міжнародної літньої школи з українських студій в Україні.

Сьогодні необхідно стабілізувати загальну фінансову ситуацію в інституті, поставити КІУС на міцніший фінансовий ґрунт, розпочати нові стратегічні ініціативи та належним чином підтримати наші наукові дослідження й освітню діяльність.

Хочу закінчити своє звернення на позитивній ноті. Інститут увійшов у нову фазу свого розвитку. Незважаючи на проблеми, ми маємо все необхідне для того, щоби рухатися вперед. Перефразуюмо Генрі Кісінджера: «Криза наступного тижня неможлива. Наш робочий план уже складений». Ласкаво просимо до нашого інституту й закликаємо підтримати нас.

*Професор Володимир Кравченко
(директор, КІУС)*

Торгівля жінками

Продовження зі с. 1

університет), Олена Ганківська (університет ім. Саймона Фрейзера, Бернабі) і Тимофій Гавриш (Альбертський проект «Кленовий листок», Едмонтон). Привітання надійшли від урядових представників Канади й України — члена парламенту з Манітоби Джой Сміт та Посла України в Канаді Вадима Пристайка.

Форум завершився презентацією найостаннішої публікації в даній ділянці — книги *Gender, Politics, and Society in Ukraine* [Стать, політика і суспільство в Україні] за редакцією Олени Ганківської й Анастасії Сальникової (Видавництво Торонтського університету, 2012). У цій збірці

статтей провідних західних і українських науковців розглядається, як політичні, соціальні й економічні перетворення в посткомуністичній Україні змінюють ролі і стосунки між статтями.

Віце-декан гуманітарного факультету Гезер Звікер відзначила важливість форуму, який продемонстрував міждисциплінарний підхід до науки на факультеті. Директор КІУСу Володимир Кравченко наголосив на вагомості такого підходу для майбутніх проектів інституту, в яких будуть представлятися різні перспективи на поточні події та пропонуватимуться практичні розв'язки.

Даний захід був підтриманий деканатом гуманітарного факуль-

тету, відділом політології, відділом історії і класичних студій та Програмою вивчення сучасної України ім. Стасюків КІУСу. Робочі сесії відвідало чимало гостей із громади, яка також активно підтримала проведення форуму. Серед спонсорів були Клуб українських професіоналів і підприємців Едмонтону, Союз українок Канади-відділ ім. Лесі Українки (парафія св. Іллі), Українське товариство сеньйорів ім. Марка Боеслава, Українське товариство взаємодопомоги Альберти, Союз українок Канади-відділ при катедрі св. Івана, Марійська дружина при парафії св. Юрія, Ліга українських католицьких жінок Канади-едмонтонська єпархія та Ярослава і Лада Гірні (Торонто).

Нові призначення

О. Білаш

Д-р Оленка Білаш (факультет освіти, Альбертський університет) призначена старшим радником з наукової роботи Методичного центру української мови (МЦУМ) КІУСу. Вона фахівець з методології викладання другої мови, педагогіки та вчительської освіти. У 1977-79 рр. д-р Білаш працювала першим координатором двомовної освіти та директором Центру українських мовних ресурсів при КІУСі. За цей час вона заклала основи того, що зрештою стало МЦУМ. Д-р Білаш отримала однорічну дослідницьку дотацію, щоб оцінити минулу діяльність МЦУМ та виробити нову стратегію.

Б. Гарасимів

Д-р Богдан Гарасимів (професор-емерит Калгарського університету) — координатор новоствореного Центру політичних і регіональних студій (ЦПРС) при КІУСі. Він автор численних

Оленка Білаш

Богдан Гарасимів

публікацій про Радянський Союз, зокрема про радянську номенклатуру і владу. У своїх останніх працях він досліджує українську політичну еліту та посткомуністичні зміни в Україні.

О. Ільницький

Д-р Олег Ільницький призначений редактором нового наукового електронного журналу «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій», який замінить два попередні видання: «Схід-Захід», що видавався Східним інститутом українознавства в Харкові з 1998 р., та «Журнал українознавчих студій», який видавався КІУСом із 1976 р. Д-р Ільницький — професор відділу сучасних мов і культурологічних студій та отримувач професури ім. МакКала Альбертського університету. Він є автором численних студій з українського модернізму та культурних процесів у Російській імперії, фахівцем із гуманітарних комп'ютер-

Олег Ільницький

них технологій та їхнього використання в українських студіях; упродовж багатьох років д-р Ільницький обіймав посаду редактора наукового журналу «Canadian Slavonic Papers».

Г. Колман

Д-р Гезер Колман (відділ історії і класичних студій, Альбертський університет) призначена новим директором Програми дослідження релігії і культури при КІУСі. Д-р Колман доцент історії Російської імперії Альбертського університету та редактор журналу «Canadian Slavonic Papers». Нині працює над книгою «Holy Kyiv: Priests, Communities, and Nationality in Imperial Russia, 1800–1917» [Святий Київ: священники, громади й національність в імперській Росії, 1800–1917].

Т. Кузьо

Д-р Тарас Кузьо призначений науковим працівником Центру політичних і регіональних студій при КІУСі. Він належить до когорти провідних фахівців із сучасної української і посткомуністичної політики. Д-р Кузьо — член редакторської ради журналів «Geopolitics, History, and International Relations» та «Демократизація», автор та редактор 14 книг, 5 монографій та численних наукових статей з посткомуністичної й української політики та європейських студій.

А. Недашківська

Д-р Алла Недашківська (відділ сучасних мов і культурологічних студій, Альбертський університет) призначена діючим директором МЦУМ КІУСу. Д-р Недашківська — лінгвіст, фахівець з української і слов'янської філології та до-

Гезер Колман

Тарас Кузьо

Алла Недашківська

цент слов'янської прикладної лінгвістики із значним викладацьким і адміністративним досвідом. Вона автор підручника з української мови для вищого рівня «Ukrainian Through Its Living Culture», відзначеного Американським товариством учителів слов'янських і східноєвропейських мов у 2012 р. за «найкращий внесок у мовну педагогіку».

М. Сорока

Координатор відділу розвитку фондів д-р Микола Сорока половину свого робочого часу працюватиме координатором МЦУМ. Д-р Сорока — фахівець з української літератури, мови і культури. На новій посаді він займатиметься збиранням коштів для МЦУМ та освітніми й дослідницькими проектами.

Р. Шиян

Д-р Роман Шиян призначений заступником директора з адміністративних питань КІУСу і продовжуватиме працювати координатором Програми дослідження Східної України ім. Ковальських. Він отримав ступені магістра гуманітарних наук з історії Арканзаського університету (1995) та доктора філософії з українського фолкльору Альбертського університету (2006). Д-р Шиян працює в КІУСі понад дванадцять років і має значний досвід дослідницької та адміністративної роботи. В коло його наукових зацікавлень входять питання історії та культури ранньомодерного українського суспільства часів «руїни» (1650-і–1670-і рр.) та динаміка суспільного життя південноукраїнського прикордоння XVIII ст.

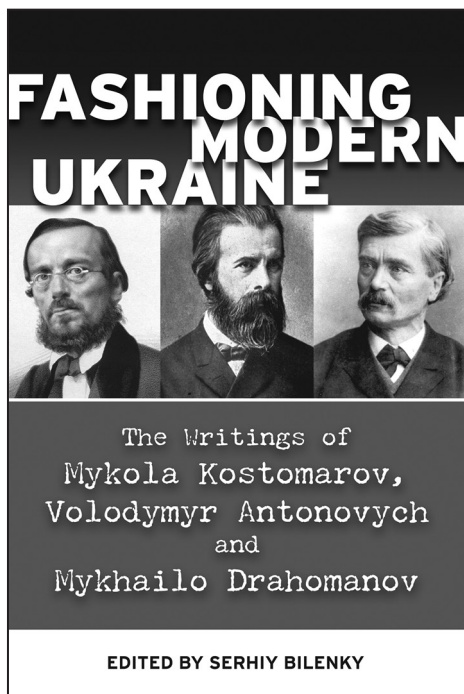

Микола Сорока

Роман Шиян

Нові публікації

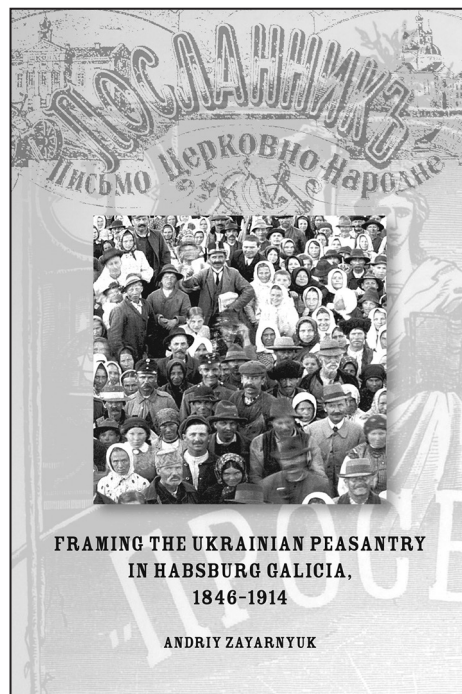

Важливі тексти українських авторів XIX ст. стали доступними англomовному читачеві

Збірка «Fashioning Modern Ukraine: The Writings of Mykola Kostomarov, Volodymyr Antonovych and Mykhailo Drahomanov» [Творячи сучасну Україну: праці Миколи Костомарова, Володимира Антоновича та Михайла Драгоманова] — це перше англomовне видання, яке містить впливові праці трьох видатних науковців та національних діячів України XIX ст. Микола Костомаров та Михайло Драгоманов були нащадками родин, що колись належали до козацької старшинської верстви, з лав якої постала більшість тогочасної української інтелігенції. Володимир Антонович був найбільш відомим з представників польської шляхти Правобережної України, які стояли на демократичних засадах та вважали себе українцями. Вступ до цієї збірки, біографічні нотатки, пояснювальні вступні статті та численні

редакторські посилання укладено науковим редактором видання д-ром Сергієм Біленьким. За його власними словами, «ідеї та політична діяльність провідних інтелектуалів України дев'ятнадцятого століття, таких як Микола Костомаров, Володимир Антонович та Михайло Драгоманов, були безпосередньо та опосередковано причетні як до найбільших досягнень, так і до найбільших поразок українського національного руху, отже мусять стати предметом пильної уваги сьогодні, коли українська ідентичність, культура та державність стикаються з великою кількістю нових і старих викликів, як із середини, так і з-поза меж країни».

Книга (484 с.) наявна у Видавництві КІУСу за 34.95 дол. (м'яка палітурка).

Дослідження українського селянства у Габсбурзькій Галичині

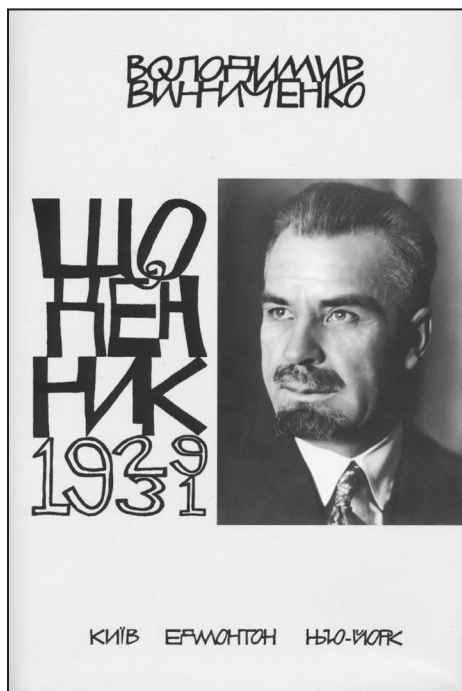
У монографії «Framing the Ukrainian Peasantry in Habsburg Galicia, 1846–1914» [Визначаючи українське селянство у Габсбурзькій

Галичині, 1846–1914 pp.], яку було надруковано КІУСом за сприяння Інституту австрійських та центральноєвропейських студій ім. Віртів (Альбертський університет), її автор, історик Вінніпезького університету д-р Андрій Заярнюк, досліджує еволюцію тогочасних колективних моделей ідентичності українського селянства Галичини у складі імперії Габсбургів. Автор розпочинає працю аналізом наслідків австрійського Просвітництва кінця XVIII ст. та закінчує становленням організованого й національно свідомого селянського громадського простору на початку XX ст. У праці розглядаються процеси формування ідентичності відразу на декількох рівнях: дискусія щодо національної та соціальної ідентичності селянства серед інтелігенції, зображення селянства у популярній культурі, діяльність політичних та суспільних активістів серед селян та самосприйняття селянства і їхнє ставлення до заходів, у яких вони були задіяні.

Ця 463-сторінкова праця наявна у Видавництві КІУСу за 34.95 дол. (м'яка палітурка).

Видано четвертий том «Щоденника» Володимира Винниченка

Видавництво «Смолоскип» (Київ) у 2012 р. видало наступний, четвертий, том щоденникових записів видатного українського політичного діяча, прозаїка, драматурга і художника Володимира Винниченка (1880–1951). Це видання вийшло завдяки співпраці Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України, Комісії Української вільної академії наук у США для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка й КІУСу. Його упорядкування

здійснив професор політології Ратгерського університету Олександр Мотиль, відредагував бл. п. Григорій Костюк, автор передмови Сергій

Гальченко (Інститут літератури).

Цей щоденник — чудове оригінальне джерело для вивчення життя й діяльності цієї видатної постаті, а також культурного середовища у Східній і Західній Європі 1929–1931 рр. Перебуваючи у вигнанні у Франції, Винниченко занотовував свої контакти із західноєвропейськими культурними діячами та свої стосунки з українською інтелігенцією й еміграційними політиками, а також багато коментує з приводу зростання сталінських репресій в Радянській Україні. Видання містить інтимні й філософські роздуми і розраховане на широку аудиторію.

Книга (342 с.) наявна у твердій палітурці за 34.95 дол. у Видавництві КІУСу. Усі чотири томи «Щоденника» можна придбати зі знижкою 20% за 131.84 дол.

Іван Химка

Журнал українознавчих студій

Спеціальний випуск «Журналу українознавчих студій», т. 35–36, з'явився на початку червня. Збірник на пошану відомого історика Альбертського університету Івана Химки, за ред. Ендрю Колина Гау, Романа Сенькуса та Сергія Єкельчика, містить передмову, біографічний есей проф. Химки та вибрану бібліографію його праць, статті дев'ятнадцяти авторів (шість з яких його колишні студенти) з Канади, України, США та Японії (Марк Бейкер, Сергій Ціпка, Гезер Колман, Оля Гнатюк, Ярослав Грицак, Олег Ільницький, Анатолій Круглашов, Пол Магочі, Дейвід Марплз, Йоші Міцуйоші, Колин Ньюфелдт, Сергій Плохій, Наталія Пилип'юк, Остап Середа, Мирослав Шкандрій, Роман Сольчаник, Франсес Свиріпа, Сергій Єкельчик та Андрій Заярнюк), рецензійну статтю Юрія Лібера та 48 рецензій на українознавчі видання.

«Журнал» наявний у Видавництві КІУСу. Ціна: 65 дол. у Канаді та 75 ам. дол. поза її межами. Інші випуски можна замовити електронно: www.ciuspress.com/journal-of-ukrainian-studies.

Публікації Центру ім. Петра Яцика КІУСу

Нова книга про Бойківщину й Галичину

Михайло Зубрицький, «Зібрані твори і матеріали у трьох томах. Том 1: Наукові праці». Львів: Літопис, 2013. 610 с., мапи, таблиці, тверда палітурка, 44.95 дол. Редактор і автор вступу Франк Сисин.

Книга містить сорок наукових праць Зубрицького з історії Галичини й етнографії Бойківщини, мапи Бойківського краю, фотографію Зубрицького та іменний і географічний покажчики.

Греко-католицький священик та член Наукового товариства Шевченка, о. Михайло Зубрицький (1856–1919) був істориком та етнографом, який досліджував західню частину Бойківщини. Він

близько співпрацював з Іваном Франком, Федором Вовком, Володимиром Гнатюком, іншими видатними науковцями у збиранні усної історії й фолкльору та видав сотні документів, датованих із XVI до середини XIX ст.

Даний том виданий спільно Програмою вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика КІУСу, Інститутом історичних досліджень Львівського національного університету ім. Івана Франка, Інститутом народознавства Національної академії наук України та Науковим товариством Шевченка в Канаді й у Львові. Публікація стала можливою завдяки щедрій підтримці з маєтку Едварда Бродацького (Лондон, Великобританія).

Публікації, видані за сприяння КІУСу

Суспільно-політичні настрої в Україні на початку Другої світової війни

4 грудня 2012 в КІУСі відбулася презентація книги Владислава Гриневича «Неприборкане різноглось. Друга світова війна і суспільно-політичні настрої, 1939–червень 1941 рр.». Книга видана у видавництві «Ліра» (Київ–Дніпропетровськ) за сприяння Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса Національної академії наук України, КІУСу, Програми вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика при КІУСі, Всеукраїнського центру вивчення Голокосту «Ткума» та Пилипа Тараненка.

Дана книга — це широка панорама ідеологічно розділеного українського радянського суспільства 1939–1941 рр. Спроби створити гомогенне суспільство на основі уніфікованої радянської ідентичності зазнали невдачі. Переживши Голодомор 1932–1933 рр. та сталінський терор, населення України з недові-

рою, а то й вороже ставилося до радянського уряду. Нищівна поразка радянської військової машини стала якраз наслідком нелояльності значної частини українського населення до радянського уряду.

Д-р Гриневич є старшим науковим співробітником Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса Національної академії наук України та провідним дослідником з питань історичної пам'яті в Україні та Другої світової війни.

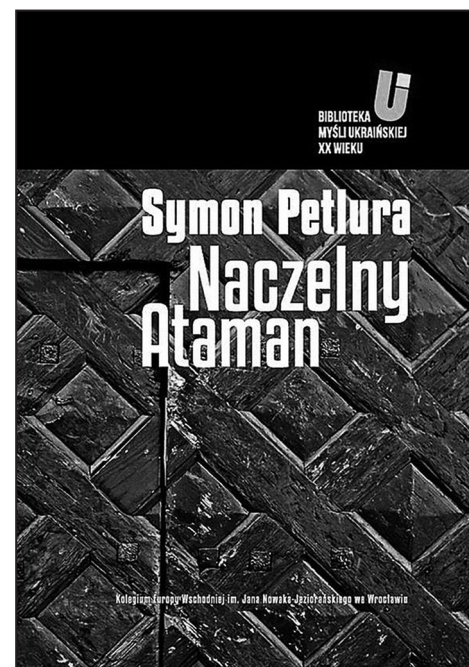

Сучасні дискусії про Другу світову війну

«Сучасні дискусії про Другу світову війну», ред. Ярослав Грицак, Петро Кендзьор та Святослав Турчаник (Львів: ЗУКТс, 2012), 224 с. Ця збірка матеріалів містить виступи учасників трьох круглих столів, що відбулися протягом 2011–2012 рр. в рамках спільного міжнародного проекту «Пам'ять про війну проти війни пам'ятей», співорганізатором якого виступив Фонд МАТРА (Посольство Королівства Нідерландів в Україні). Тут є статті Тімоті Снайдера (Єйльський університет),

Олега Будницького (Вища школа економіки, Москва), Юрія Шаповала (Інститут політичних досліджень, Київ), Гжегожа Мотики (Інститут національної пам'яті, Варшава), Карела Беркгофа (Центр дослідження Голокосту та геноциду, Амстердам) та інших учасників проекту.

Книжку можна придбати у товаристві «Нова доба» (Львів, Україна): <http://novadoba.org.ua/ukr/contacts>

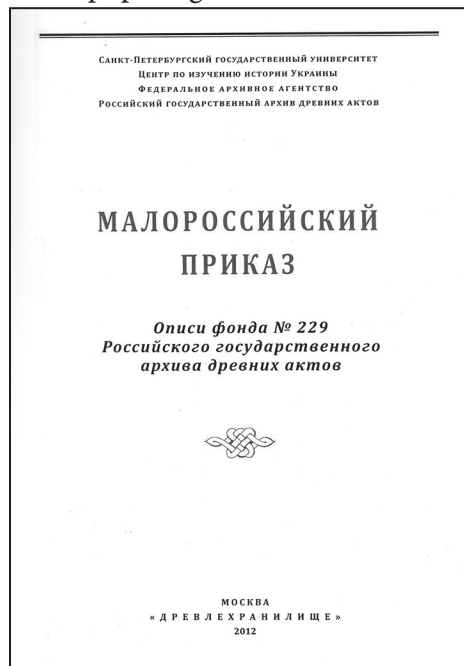

Збірка статей Симона Петлюри польською мовою

«Symon Petliura. Naczelnny Ataman» (Wrocław: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego, 2012) [Симон Петлюра: головний отаман]. Цю збірку, що містить перекладені польською мовою вибрані статті українського політичного та військового діяча Симона Петлюри (1879–1926), було надруковано за сприяння Колегіуму Східної Європи ім. Яна Новачка-Єзьоранського (Вроцлав, Польща) як другий том десяти томи серії «Бібліотека української політичної думки ХХ століття».

Працю можна придбати у видав-

ництві колегіуму: <http://kew.org.pl/index.php?lang=en>

Описи Малоросійського приказу

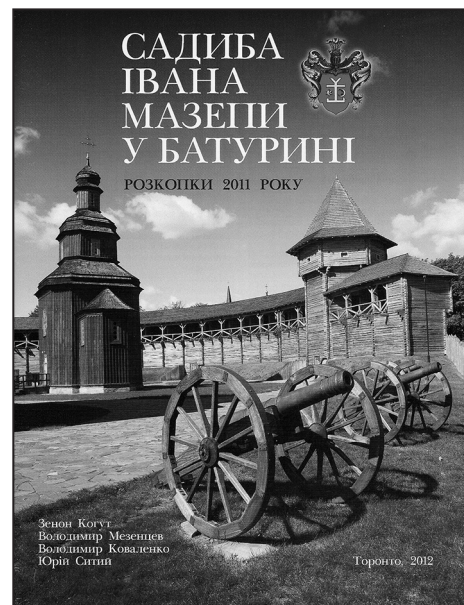
«Малоросійський приказ. Описи фонда № 229 Российского государственного архива древних актов». Москва: Древлехранилище, 2012. Ред. Т. Г. Таирова-Яковлева. 496 с.

У книзі подані описи Малоросійського приказу, що зберігаються в Російському державному архіві древніх актів. Описи, складені протягом XVIII–XXI ст., дають добру інформацію про зміст фонду, хронологічні рамки і специфіку збережених документів. Видання текстів супроводжується вступними статтями, коментарями й показчиками. Книга розрахована на фахівців — істориків, джерелознавців, архівістів та всіх, хто цікавиться історією України. Підготовка і видання здійснено за фінансової допомоги КІУСу та його Програми дослідження Східної України ім. Ковальських.

Книгу можна придбати у видавництві «Древнехранилище» (Москва, Російська Федерація). За додатковою інформацією звертайтеся до: sse1958@yahoo.com

Садиба Мазепи у Батурині

Зенон Когут, Володимир Мезенцев та ін., «Садиба Івана Мазепи у Батурині», Торонто, 2012. 28 с. з англійським резюме, 50 кольорових ілюстрацій. Цей багатоілюстрований буклет опубліковано коштом КІУСу та Дослідного інституту «Україніка» в Торонті. У виданні представлено історію Батурина, колишньої столиці козацької держави у добу її найвищого піднесення за гетьмана Івана Мазепи, описано зруйнування міста російським військом у 1708 р. та його відбудову гетьманом Кирилом Розумовським. Видання презентує результати канадсько-українських розкопок решток головної палацової резиденції Мазепи з домовою церквою, житловими та службовими спорудами у 2011 р. Археологічні знахідки говорять про розкіш і витончену культуру побуту гетьман-

ського двору та широкі міжнародні торговельні й культурні зв'язки Батурина до 1708 р.

Буклет можна придбати у Видавництві КІУСу за 8.95 дол. (м'яка палітурка).

Як замовляти видання Видавництва КІУСу

Замовлення на книги Видавництва КІУСу (плюс податок і поштові витрати; поза межами Канади ціни в долярах США) можна зробити через захищену електронну систему Видавництва КІУСу за адресою: www.ciuspress.com; е-пошта: cius@ualberta.ca; факс: (780) 492-4967; тел.: (780) 492-2973; або звернувшись до видавництва:

4-30 Pembina Hall
University of Alberta
Edmonton, AB
Canada T6G 2H8

Проекти і програми

Засновано Центр політичних і регіональних студій

У рамках започаткованої директором КІУСу Володимиром Кравченком реорганізації в інституті засновано Центр політичних і регіональних студій. Координатор центру — д-р Богдан Гарасимів, професор-емерит політології Калгарського університету. Метою центру є розвиток досліджень насамперед у ділянці політології та суспільних наук, що стосуються незалежної України. Центр буде надавати дотації, стипендії, проводити конференції й семінари, запрошувати доповідачів та видавати публікації. Окрім дисциплінарних підходів, центр заохочуватиме міждисциплінарні й порівняльні студії. З часом центр має стати провідним міжнародним осередком досліджень у ділянці суспільних наук, зосереджуючись на сучасному розвитку України з її політичною нестабільністю та потребою в серйозній аналізі, і не лише через інтелектуальну цікавість, а й потребу громадського впливу на політику.

Задля поширення своєї діяльності центр співпрацюватиме з інтелектуальними колами не лише України й Канади. Центр заохочуватиме дослідження сучасної України, які б торкалися канадського політичного досвіду, як-от питання регіоналізму, національної ідентичності, особистої й офіційної двомовності та багатокультурності. У зв'язку з геополітичним становищем України будуть вивчатися її стосунки з Росією, Білоруссю, Польщею та Європейським Союзом. Центр зосередиться спочатку на темах, що потребують вичерпної і порівняльної наукової оцінки і які дотепер не

Богдан Гарасимів, координатор Центру політичних і регіональних студій, у своєму едмонтонському офісі

були належним чином вивчені через обмеження в умовах використання вічних фондів інституту. Це такі теми, як націоналізм у різних проявах, внутрішній і зовнішній регіоналізм, національна ідентичність та багатокультурність, модернізація.

Центр уже провів престижний форум «Торгівля жінками в Україні: урядові й неурядові чинники», в якому взяли участь доповідачі з Канади, США й України, а також члени парламенту, науковці та представники різних жіночих організацій. Наступним заходом центру стала конференція про асоційоване членство України в Європейському Союзі, яка відбулася напередодні зустрічі країн-членів ЄС восени 2013 р.

Центр планує нав'язати контакти з науковцями і подібними установами в Канаді й за кордоном, які займаються Україною з точки

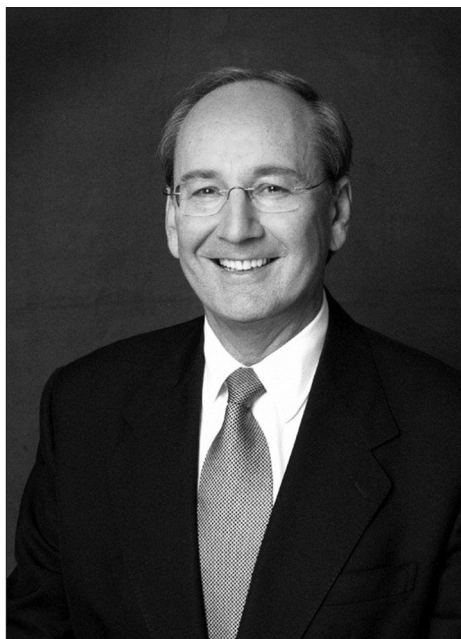
зору суспільних наук. Центр співпрацюватиме з існуючими в КІУСі програмами, як-от Програма вивчення сучасної України ім. родини Стасюків на чолі з д-ром Дейвідом Марплзом.

Уже розпочато фінансову кампанію для створення міцної фінансової бази для багатогранної діяльності центру. Окрім невеликих пожертв на підтримку існуючих проєктів центру, необхідно створити спеціальний фонд, який би забезпечив його майбутнє разом з іншими українознавчими програмами. Якщо Ви зацікавлені в підтримці цієї важливої ініціативи, просимо повідомити нас: (780) 492-2972; cious@ualberta.ca; 430 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2H8.

Консорцієм з вивчення Голодомору

При КІУСі створено Дослідно-освітній консорцієм з вивчення Голодомору завдяки щедрому дару від Фондації ім. родини Темертеїв із Торонта. Консорцієм ставить за мету сприяти дослідженням, публікувати авторитетну інформацію та готувати освітні матеріали, з тим щоб штучний голод 1932–33 рр. в Україні був представлений у вивченні історії і геноциду. Головний офіс консорцієму знаходиться в Торонті при Українсько-канадському дослідно-документаційному центрі (виконавчий директор Марта Базюк). В його проектах також будуть задіяні працівники едмонтонського відділу КІУСу та дослідники в Україні.

Консорцієм має два головні напрями: дослідницький і освітній. Освітній компонент (директор Валентина Курилів) працюватиме над тим, щоб Голодомор був включений до шкільних та інших освітніх програм, та над розробкою навчальних матеріалів і програм. У травні кон-

Костянтин Темертей

сорцієм організував у Торонті першу такого типу конференцію, присвячену викладанню Голодомору. У ній взяли участь п'ятдесят освітян, громадських діячів та студентів із Канади і США. Були представлені доповіді з питань нових методологій

та ресурсів щодо викладання Голодомору, учасники обмінялися своїм досвідом та окреслили плани для майбутньої співпраці. Також була представлена довгоочікувана публікація консорцієму — учительський посібник з Голодомору, — написаний Валентиною Курилів. Посібник містить плани уроків, учительські матеріали та учнівські зошити, що є необхідним ресурсом для викладання Голодомору.

Д-р Богдан Клід і Андрій Макух, які очолюють дослідницький компонент, уже розпочали кілька проектів. Перший із них — це збірка статей, для якої консорцієм відібрав дванадцять статей, опублікованих в Україні за останні десять років. Консорцієм перекладає ці важливі праці та видає їх англійською мовою, зробивши їх більш доступними поза Україною. Другий — це збирання, зберігання й видання спогадів про голод, які з'явилися після заклику в газеті «Сільські вісті» наприкінці 1980-х рр. Тисячі людей відгукнулися на цей заклик, але лише незначна частина відгуків була опублікована. Третій проект — це публікація спогадів про Голодомор з архіву Осередку української культури й освіти у Вінніпезі. Ці спогади мають неабияку цінність, адже були зібрані невдовзі після Голодомору під час конкурсу наприкінці 1940-х рр. Консорцієм у співпраці з осередком подбав, щоб ці тексти вже були транскрибовані і незабаром доповнені науковими коментарями й анотаціями.

27–28 вересня консорцієм провів у Торонті велику наукову конференцію з нагоди 80-річчя Голодомору. У конференції взяли участь провідні фахівці з Канади, Франції, Італії, України та США. Було розглянуто науковий доробок за останні тридцять років про голод та його значення для розуміння української й радянської історії, комунізму, сталінізму й студій з геноциду. До управи консорцієму входять ди-

Члени управи й працівники консорцієму (л-п): Андрій Макух, Богдан Клід, Марта Базюк, Валентина Курилів, Франк Сисин

Очевидець Голодомору Микола Латишко ділиться своїми спогадами з учасниками конференції Наталією Онищук та Оксаною Кулинич

ректори центрів і програм КІУСу,
а до його Дорадчого комітету Пол

Маґочі (Торонтський університет),
Олександр Мотиль (Ратґерський

університет), Норман Наймарк (Стенфордський університет), Сергій Плохій (Гарвардський університет) та Марк фон Гаґен (Арізонський університет). Людмила Гриневич (Інститут історії України, Київ) координуватиме роботу українських науковців і дослідників.

Голова Фондації ім. родини Темертеїв Костянтин Темертей народився в родині, що пережила Голодомор. Він добре відомий своєю філантропічною діяльністю. Коментуючи створення консорціуму, він сказав: «Мені надзвичайно приємно підтримати консорціум, і я сподіваюсь на його успіх та краще розуміння й усвідомлення Голодомору».

КІУС презентує новий електронний науковий журнал у 2014 р.

Мої колеги з КІУСу довірили мені важливе завдання започаткування електронного наукового журналу, присвяченого українським студіям у міждисциплінарному й міжнародному контекстах. Журнал не матиме відкритого доступу, але буде не дорогим для користувачів в інтернеті та на мобільних пристроях. Новий журнал під назвою «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» постає внаслідок злиття двох відомих видань: «Сходу-Заходу», що видавався Східним інститутом українознавства в Харкові з 1998 р., та «Журналу українознавчих студій», який видавався КІУСом із 1976 р.

«Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» буде електронним періодичним рецензійним виданням, який публікуватиме оригінальні дослідницькі статті, огляди й рецензії. До розгляду прийматимуться раніше неопублі-

Олег Ільницький

ковані статті від науковців, аспірантів, докторантів та державних і громадських діячів. Журнал видаватиме представлені на конференціях оригінальні дослідження, тематичні випуски, підготовлені запрошеними редакторами, а також матеріали, підготовлені на основі веб-технологій та мультимедійних засобів (наприклад, аудіо та візуальні матеріали). Видання стане відкритим форумом для наукових дебатів та

обмінів думками. 3-поміж інших журнал зосередиться на таких темах: українська гуманітаристика й суспільні науки в порівняльній і міждисциплінарній перспективі; ранньомодерний, модерний та сучасний періоди; культурна географія й геополітика; імперії, регіони, кордони й прикордоння; домінантні й підпорядковані культури; колективні ідентичності, багатокультурність, націоналізм та соціокультурні основи модернізації.

Д-р Олег Ільницький — професор відділу сучасних мов і культурологічних студій Альбертського університету. Він автор численних студій з українського модернізму і культурних процесів у Російській імперії та фахівець із гуманітарних комп'ютерних технологій. Тривалий час д-р Ільницький обіймав посаду редактора журналу «Canadian Slavonic Papers».

Новини КІУСу

Програма дослідження Східної України ім. Ковальських

Переможці конкурсу з українознавства ім. Ковальських

Програма ім. Ковальських сприяє розвитку українознавчих студій у Східній Україні, підтримуючи діяльність Східного інституту українознавства ім. Ковальських (Харківський національний університет ім. Каразіна) та його відділення у Запоріжжі. Науковцями Харкова на чолі з виконуючим обов'язки директора проф. Олександром Кравченком був проведений 13 конкурс студентських робіт з українознавчих дисциплін на здобуття премій ім. Ковальських. Переможцями стали Вікторія Солодкіна (Харків), Денис Цепков (Харків), Марина Семко (Полтава), Ольга Мусієнко (Полтава) та Наталія Основа (Харків).

Науковці з України, Польщі та Росії взяли участь у чотирьох семінарах, проведених інститутом: «Пам'ять про Велику Вітчизняну війну з локальної перспективи: Гродно, Ростов-на-Дону, Харків (1944–1965)» (жовтень 2012), «Східні робітники в окупованій Європі: історія vs пам'ять» (грудень 2012),

публічна дискусія «Теорія-історія-суспільство: суспільна роля історії в Польщі та Україні» (березень 2013) та «Гетьманат П. Скоропадського: історичні та правові аспекти» (травень 2013 р.).

Східний інститут українознавства продовжив співпрацю з відділом культури Харківської обласної державної адміністрації над проектом «Національні та регіональні ідентичності Слобожанщини в історичній перспективі».

Науковці та працівники запорізького відділення, очолюваного проф. Володимиром Мільчевим, працювали над кількома важливими проектами, зокрема видали п'ять монографій: «Економічний розвиток Запорозьких Вольностей за доби Нової Січі» Олександра Мірущенка, «Азовська губернська канцелярія (1775–1784 рр.): історія установи та її документації» Анни Олененко, «Новослобідський козацький полк» Сергія Дідика, «Українська ландміліція» Геннадія Шпитальова та

«Перепоховання Івана Сірка в 1967 році: збірка документів» (упорядник Владислав Грибовський).

Працівники відділення провели одинадцять польових експедицій, досліджуючи усну історію в поселеннях Південної України (Запорізька та Дніпропетровська області). Було записано свідчення 234 осіб та зібрано 422 одиниці документів (фотографії, листи, посвідчення) кінця XIX–першої половини XX ст.

Працівники запорізького відділення разом з Інститутом української археографії і джерелознавства взяли участь в організації трьох конференцій: «Історія Степової України XVII–XVIII століття» (червень 2012), «Запорозька Січ та українське козацтво», присвячена пам'яті професора Анатолія Васильовича Бойка (жовтень 2012), «Історія Степової України XVII–XVIII століття» (травень 2013). Відділом також було проведено щорічні «Новицькі читання» (жовтень 2013).

Сприяючи проекту з дослідження та публікації видань, що стосуються релігійно-культурної спадщини, Програма ім. Ковальських надала підтримку видавництву університету «Киево-Могилянська академія» для публікації проповідей архимандрита Інокентія Гізеля та праць, присвячених цьому ченцеві XVII ст. (1 том, 1 частина), та монографії Лариси Довгої «Система цінностей в українській культурі XVII століття».

За сприяння Програми ім. Ковальських вийшло з друку подвійне число (випуск 16–17) журналу «Схід-Захід» «Нео-анти-колоніалізм: релевантність постколоніального дискурсу на пострадянському просторі» (551 с.), та продовжено підтримку двох періодичних видань в Україні: журналів «Київська академія» (видання Києво-Могилянської академії) та «Кур'єр Кривбасу».

Розкопки Мазепиного подвір'я у Батурині

Бронзові пряжки й декоративні бляшки поясів, стрижень для завіси дверей та круга мідяна підвіска, знайдені під час розкопок Мазепиної садиби 2012 р.

У 2012 р. українсько-канадська експедиція продовжила археологічні дослідження садиби гетьмана Івана Мазепи у Батурині. Там розкопали залишки житла заможного освіченого представника козацької старшини, який, правдоподібно, працював у канцелярії, архіві чи бібліотеці гетьманського палацу. Археологи знайшли шахову фігурку, фрагменти срібних та бронзових прикрас, дорогих голландських і турецьких порцелянових і скляних виробів та гравірованої бронзової оправи італійської книги. Ці знахідки свід-

чать про багатство, інтелектуальні заняття та мистецькі зацікавлення козацької еліти Мазепиного двору.

Батуринський проект спонсують КІУС, НТШ Америки та Понтифікальний інститут середньовічних студій у Торонті. Його очолює професор Зенон Когут (КІУС). Д-р Володимир Мезенцев (КІУС) та професор Мартін Дімнік (ПІСС) беруть участь у цих дослідженнях й публікації їх матеріалів. У торішніх розкопках Батурина брало участь 60 студентів і науковців з університетів Чернігова, Києва та Глухова.

Відзначення праці директора КІУСу

Багатолітня праця д-ра Зенона Когута, який залишив посаду директора КІУСу, була відзначена 2 жовтня в Едмонтоні та 26 жовтня 2012 р. в Торонті. Д-р Когут керував інститутом вісімнадцять років, очоливши його в перехідний період після розпаду Радянського Союзу та відродження незалежної України. Він привів інститут до численних здобутків, серед яких створення Програми дослідження Східної України ім. Ковальських, Центру українсько-канадських студій ім. Кулів та проекту «Енциклопедія України в інтернеті». За свій внесок як голова проекту археологічних розкопок Батурина відзначений державною нагородою України.

Багато промовців, зокрема представники провінційної влади, університету й української громади, відзначили внесок д-ра Когута. Серед них були спікер Законодавчої Асамблеї Альберти Євген Звоздецький, директор-засновник КІУСу д-р Манолій Лупул та професор історії Трентського університету д-р Ольга Андрієвська.

Д-р Когут подякував зібранням в Едмонтоні й Торонті та привітав нового директора д-ра Володимира Кравченка, передавши йому церемоніальну булаву як символ передачі повноважень. Д-р Когут залишається в едмонтонському офісі директором Програми дослідження Східної України ім. Ковальських.

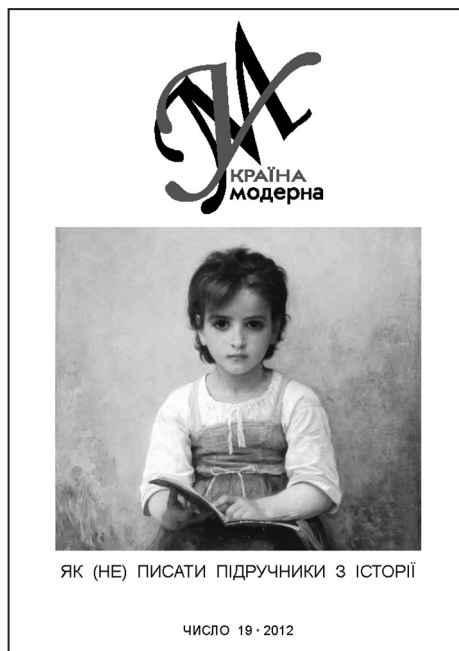
Ваша щедрість сприяє українським студіям в Україні

Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика

Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика, яка є у складі Центру ім. Петра Яцика, надала кошти для оцифрування двох архівів усної історії — власний та Українсько-канадського дослідно-документаційного центру (Торонто). Під час відрядження до Торонто координатор проєкту Оксана Дмитерко завершила укладання е-каталогу архіву УКДДЦ, який буде розміщено на сайті центру: www.ucrdc.org. Працівники програми також провели більше тридцяти інтерв'ю для проєкту з усної історії «Львів під час Другої світової війни».

Програмою було фінансовано публікацію нового (№ 19) числа журналу «Україна модерна» під назвою «Як (не) писати підручники з історії». Редакцією журналу створено новий веб-сайт, присвячений сучасній історії України.

Програма профінансувала ви-

дання праці Владислава Гриневича «Неприборкане різноголосся. Друга світова війна і суспільно-політичні настрої, 1939–червень 1941 рр.» та у співпраці з Колегіюмом Східної Європи ім. Яна Новака-Єзьоранського

(Вроцлав) видала польською мовою збірку статей Симона Петлюри.

У рамках міжнародного проєкту «Пам'ять про війну проти війни пам'ятей» (співорганізатор: Фонд МАТРА Посольства Королівства Нідерландів в Україні) створено громадську організацію професійних істориків та викладачів історії, які займаються складанням підручників з модерної історії України. На сьогодні її члени вже провели три робочі зібрання та видали працю «Сучасні дискусії про Другу світову війну».

Спільно з Національним університетом «Киево-Могилянська академія» та Українським католицьким університетом започатковано докторську програму зі спеціалізації у модерній історії України (2010). Цього року три докторанти — Катерина Будзан, Владислава Москалець та Домініка Ранк — закінчили третій рік докторантури, а Микола Балабан розпочав студії у жовтні 2012 р.

Відзначено двадцятиріччя Інституту історичних досліджень у Львові

Цього року минула двадцять річниця з дня створення Інституту історичних досліджень Львівського національного університету ім. Івана Франка. Інститут був створений завдяки щедрій пожертві родини Петра й Іванни Стельмахів із Міссісагі (Канада), які заснували свій вічний фонд при КІУСі 1989 р., та за підтримки двох відомих істориків — професорів Ярослава Дашкевича (†2010) і Франка Сисина, щоб ініціювати зміни у дослідженні та викладанні української історії у незалежній Україні.

На відзначення 20-річного ювілею інститут організував конференцію «Історія України XIX–XX ст.: нові підходи та інтерпретації».

Конференція зібрала найвідоміших дослідників української історії з України (Станіслав Кульчицький та Олексій Гарань з Києва, Федір Турченко з Запоріжжя, Володимир Феніч з Ужгорода, Володимир Баран з Луцька) та закордону (Оля Гнатюк з Польщі, Франк Сисин з Канади та Леонід Герець зі США). Виступи і дискусії стосувалися таких тем: церковна історія, історія Першої і Другої світової війни, українська історія після розпаду СРСР та український національний рух у біографіях його діячів.

З темою останньої секції перегуквалася презентація нової книги, виданої інститутом у співпраці з іншими інституціями України й

Канади, — першого тому творів о. Михайла Зубрицького Презентація відбулася за участі родини Зубрицького та вихідців із його села Мшанець і околиць на Самбірщині, серед яких є багато відомих науковців: професори Степан Вовканич, Мар'яна Долинська, Франк Сисин та Леонід Герець. У рамках конференції був представлений випуск журналу № 19 «Україна модерна».

До ювілею інституту виданий бібліографічний покажчик його видань. 200-сторінковий покажчик нараховує декілька сотень позицій, включно з 20 числами «України модерної» та 34 книжками, серед яких є як наукові монографії, так і підручники й посібники з історії України, Польщі, Росії, Франції та світової історії.

Міжнародний резонанс діяльності Центру Яцика та проєкту перекладу праць М. Грушевського

У 2012–13 навчальному році зросла чисельність працівників та обсяг видавничої діяльності й кількості міжнародних проєктів Центру ім. Петра Яцика, головним з яких є переклад монументальної праці Михайла Грушевського «Історія України-Руси». Зокрема, д-р Зенон Когут обійняв посаду заступника директора Центру і очолив його едмонтонське відділення. До центру тимчасово приєднався стипендіат фонду ім. Івана Коляски д-р Ярослав Федорук, який працював над питаннями, пов'язаними зі змістом десятого та третього томів праці Грушевського. Д-р Федорук написав другу вступну статтю до десятого тому праці (ще одну написав д-р Ендрю Пернал). Цей останній том, що присвячений козацькій добі, переклала Марта Олійник, а підготував до видання відповідальний редактор Мирослав Юркевич. Том уже передано до Видавництва КІУСу для публікації. На надруковані томи праці продовжують надходити схвальні відгуки рецензентів на шпальтах таких видань, як «Seventeenth-Century Journal», «Seventeenth-Century News» та «Journal of Ukrainian Studies». Протягом року презентації щойно виданого шостого тому («Життя економічне, культурне, національне XIV–XVII віків», переклад Леоніда Герця) праці Грушевського відбулися в Едмонтоні, Торонті й Кембріджі (Масачусетс), а також у Кембріджі і Лондоні (Великоританія). Над виданням цього тому працювали д-р Мирон Капраль (редактор-консультант) та Уляна Пасічник (відповідальний редактор). Кошти на опрацювання шостого тому надійшли від д-ра Жанет Байдужої та з фонду покійного д-ра Петра Яцика, а саме видання профінансоване з фонду покійного Едварда Бродацького.

Симпозіум в Кембріджському університеті, присвячений Михайлу Грушевському (фото Найджела Лакгерста)

Особливо активно працівники Центру розбудовували міжнародні зв'язки з фахівцями з історії України. Центр сприяв організації конференцій, присвячених проблемам української історіографії у Мюнхені, Львові та Києві. Д-ра Франка Сисина було вшановано запрошенням від Інституту історії (Варшавський університет) прочитати десяту щорічну лекцію пам'яті професора Антонія Мончака (9 березня 2013). Тема лекції: «Повертаючи Україну: Річ Посполита у сучасній українській історіографії». Крім цього, д-р Сисин зробив ще одну доповідь про стан українознавства на Заході. Також д-р Сисин разом з професором Герцем виголосили низку доповідей у Колумбійському й Гарвардському університетах, присвячених істориків та етнографу Михайлу Зубрицькому (1856–1919 рр.). Презентації стосувалися першого тому праць Зубрицького, який вийшов з друку цього року в рамках проєкту Програми ім. Яцика.

Надзвичайною подією у діяльно-

сті центру стало проведення в Кембріджському університеті конференції «Творячи та знов перетворюючи історію: симпозіум, присвячений Михайлу Грушевському» (4 березня 2013). Серед її учасників були професори Сергій Плохій (Гарвардський університет), Роберт Фрост (Абердінський університет), Рорі Фіннін (Кембріджський університет), автор польськокомовної монографії, присвяченої Грушевському, д-р Лукаш Адамський та д-р Андрій Портнов (Інститут вищих студій, Берлін). Д-р Сисин виголосив промову «Праці Грушевського англійською мовою: рефлексії з приводу перекладу національної класики» перед аудиторією, що складалася з відомих науковців та аспірантів. Керівництво центру приємно вражене високою оцінкою діяльності проєкту перекладу праць Грушевського у Сполученому Королівстві, що спонукало опікунів фонду Едварда Бродацького виділити додаткові кошти на проєкт.

Конференції з української історіографії

Під час конференції в Українському вільному університеті (л-п): Марк фон Гаген, Владислав Верстюк та Олег Павлишин

Відбулася низка конференцій, на яких піднімалося питання місця України в сучасній історіографії. 1–3 липня 2012 р. в Українському вільному університеті (Мюнхен) відбулася міжнародна наукова конференція «Україна на історіографічній мапі міжвоєнної Європи». Серед її організаторів також були Східноєвропейський інститут ім. В'ячеслава Липинського (Філадельфія), Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика (КІУС), Український науковий інститут Гарвардського університету (УНІГУ), Інститут історії України Національної академії наук України та відділ історії Східно- та Південно-Східної Європи Історичного семінару (Мюнхенський університет ім. Людвіга-Максиміліана).

На конференції було проведено шість секцій: «Переосмислення революції», «Історики державної школи», «Люди та інституції центрально- та західноєвропейської еміграції», «Вдома і на еміграції: українська історіографія в міжвоєнній Польщі», «Діалог понад границями» та круглий стіл «Баянс укра-

їнської історіографії між війнами».

Наступна конференція «Світло й тіні українського радянського історіописання» відбулася в Києві 22–23 травня 2013 р., організована спільно Центром досліджень історії України ім. Петра Яцика, УНІГУ, Інститутом історії України, міжнародним фондом «Відродження» та Освітнім моніторинговим центром. На чотирьох

секціях конференції були розглянуті такі теми: «Республіканський та союзний наративи: паралелі, перехрестя та виміри буття», «Радянські інтерпретації й прочитання української минувшини: дослідницькі практики, локальні проблеми та загальна палітра», «Образи поколінь та світ текстів — інтелектуальні, культурні й ідеологічні маркери» та «Викладання больових точок української історії ХХ ст. у школах».

Серед учасників обох конференцій були Андреас Каппелер та Міхаель Мозер (Австрія), Микола Шафовал та Івідо Гаусман (Німеччина), Олександр Дмитрієв та Олексій Міллер (Росія), Сергій Плохій (США), Володимир Кравченко, Зенон Когут та Франк Сисин (Канада), Кирило Галушко, Георгій Касьянов, Станіслав Кульчицький, Володимир Маслійчук, Владислав Верстюк, Вадим Ададунов, Тетяна Боряк, Леонід Зашкільняк, Андрій Портнов, Ярослав Грицак, Оксана Юркова, Наталія Яковенко (Україна).

Третя конференція з української історіографії відбудеться в УНІГУ в листопаді 2013 р.

Професори КІУСу удостоєні премії Фундації ім. Антоновичів 2012 р.

Двоє професорів КІУСу, д-ри Зенон Когут і Франк Сисин, удостоєні премії Фундації ім. Антоновичів за 2012 р. Церемонія вручення нагород відбулася 10 листопада 2012 р. у приміщенні Посольства України у столиці США Вашингтоні. Д-р Когут отримав свою нагороду «за внесок до вивчення козацької України», а д-р Сисин — «за внесок у науку в Україні». З привітальним словом виступили Ігор Воевідка, д-р Марта Богачевська-Хом'як і д-р Роман Шпорлюк, які назвали праці д-рів Когута й Сисина надзвичайно важливими у формуванні сучасних поглядів на історичний розвиток Східної Європи.

Фундація ім. Антоновичів заснована в 1980 р. відомим подружжям меценатів — Омеляном і д-ром Тетяною Антоновичами (Вашингтон) — на підтримку українських студій і української літератури. На сьогодні вже 65 осіб отримали нагороди фундації, у тому числі й неукраїнці (Дейвід Сондерс, Роберт Конквест і Збігнев Бжезінський).

Вивчення українсько-канадської сакральної спадщини

Цей рік був перехідним для Програми дослідження релігії і культури. У січні 2013 р. звільнив посаду директора д-р Іван Химка, який очолював програму з 2007 р., спрямувавши її в русло української сакральної культури. У лютому його змінила д-р Гезер Колман, доцент історії Російської імперії у відділі історії і класичних студій. «Хочу подякувати д-ру Химці за його поради і підтримку під час перехідного періоду», сказала д-р Колман.

У центрі уваги програми залишається проект збереження сакральної спадщини через збирання фотографій та усної історії степової зони. Цього року учасники проекту працювали в українській зоні розселення на північний схід від Едмонтону. Вони зробили знімки церков у таких поселеннях, як Борщів, Кемроуз, Дейсленд, Гей Лейкс, Голден, Раунд Гіл і Вегревіл. Було знайдено кілька цікавих експонатів, як-от ікона, розписана в традиційному для XVIII-XIX ст. стилі. Робота

в українській зоні розселення була частково підтримана Альбертською фундацією збереження історичних пам'яток. Проект притягнув до себе значну увагу преси, зокрема газет «Edmonton Journal» і «Saskatoon Star Phoenix».

Кожного року в рамках програми проводиться Меморіяльна лекція ім. Богдана Боцюркова. Цього року 6 грудня лекцію «Служителі праведності? Греко-католицький клір, поляки та євреї під час Другої світової війни» виголосив Марко Царинник.

Інші зміни викликані відходом у вічність прихильників нашої програми. Давня і вірна покровителька програми Віра Боцюрків померла у січні 2013 р. Завдяки її опіці КІУС отримав у щедрий дар бібліотеку й архів її покійного чоловіка д-ра Богдана Боцюркова (1925-98), знаного фахівця з політології й церковних студій Карлтонського університету. Саме цей дар заклав основи створення Програми дослідження релігії і культури.

Гезер Колман

Інша прихильниця програми, Стефанія Юрківська (1923-2011), колишня вчителька й активна громадська діячка, відійшла у вічність у вересні 2011 р. Вона залишила щедрий заповіт на підтримку публікацій і досліджень, що виконуються програмою. Ми сумуємо з приводу втрат Віри Боцюрків і Стефанії Юрківської та глибоко вдячні їм та їхнім родинам за постійну підтримку.

Зразок «наївного» сакрального мистецтва, ця ікона розписана у традиційному для українсько-карпатського регіону стилі

**Ваша підтримка
дозволить
КІУСу плекати
нашу спадщину
для майбутніх
поколінь**

«До побачення!» та «Дякую!» від директора Методичного центру української мови

30 червня 2013 р. я залишила посаду директора Методичного центру української мови (МЦУМ). Я вдячна за надану мені можливість працювати для тисяч дітей та їхніх вчителів, які вивчають та викладають українську мову в Канаді та діаспорі, і за можливість завершити чимало інноваційних проєктів з двомовної освіти. Створення діючого видавництва україномовної дитячої літератури виявилось складним, але плідним проєктом. Хочу висловити велику подяку всім представникам Міністерства освіти Альберти, які протягом останніх 24 років брали участь у наших проєктах, зокрема Іванові Соколовському, Дженіс Обрі, Сігрід Ольсен, Ксенії Бубель, Гаррі Поповичу та ін. Я дуже вдячна за відданість справі та професіоналізм членам невеликого постійного складу МЦУМ, до якого входили Софія Лазар, Галина Клід, Марко Мальований, Христия Кей, Христия Хом'як та Віталій Шиян — мені було дуже приємно працювати з вами! Плідною була моя співпраця з розробниками освітніх матеріалів: Оленкою Білаш, Мирославою Фодчук, Любою Атаманчук, Христею Кей, Мелодією Костюк, Лесею Солтикевич та Катериною Сосновською.

За цей час МЦУМ майже завершив видання серії освітніх матеріалів «Нова» для учнів 1–6 клас, матеріалів, які також використовуються викладачами Бразилії та Австралії. Завдяки допомозі з боку Канадсько-української фундації, Анни Біско, Шеріл Льюїс, Дарії Порохівник та Оксани Бабенко МЦУМ запровадив в інтернеті публікацію освітніх матеріалів серії «Будьмо» для учнів 10–12 клас (www.oomroom.ca/budmo/).

Я надзвичайно вдячна за можливість співпрацювати з перекладачами бл. п. Юрієм Покальчуком, бл. п. Михайлиною Коцюбинською та Олею

Сенюк, а також з відомими авторами — Маршею Скрипник (Канада) та Лесею Ворониною (Україна).

Разом з іншими організаціями МЦУМ узяв участь у заснуванні консорціуму, завдання якого полягало у створенні інтернет-порталу для вивчення української мови — першої інтернет-збірки, що містить україномовні навчальні матеріали для малят та юнацтва (www.oomroom.ca) та яку відвідують понад 60,000 разів щоро-

ку. Щиро дякую за це Анні Слевінській, Кім Палмер-Брокофф, Шонові Скіннеру, Наталії Любченко, Шіву Такару, Робу Тао та Ендрю Чу.

Від імені МЦУМ хочу подякувати нашим партнерам, які сприяли у запрошенні зі США до Едмонтону освітян з міжнародним іменем, таких як Констанс Кноп, Ребекка Оксфорд, Мілтон Беннет, а також представника групи «Understanding by Design».

Співпрацюючи з Міністерством освіти Альберти, публічною й католицькою шкільними округами Едмонтону та католицькою округою Шервуд Парку, МЦУМ дав можливість українським студентам скласти міжнародний іспит для 12 класи. Від імені центру хочу подякувати працівникам Підготовчої школи для міжнародних студентів при Львів-

ському національному університеті ім. Івана Франка Дануті Мазурик, Катерині Танчин, Наталії Цісар та Віктору Кревсу за їхню плідну роботу.

Я вдячна членам Альбертського батьківського комітету з підтримки української освіти, з якими ми боролися загрожені двомовні програми. Подяка також належить працівникам Українського центру засобів і розвитку на чолі з Романом Петришиним за їхнє сприяння нашому центру в проведенні міжнародних конференцій та створенні освітнього консорціуму «Українсько-канадське товариство» у Львові.

Проєкти МЦУМ стали можливими завдяки фінансовій підтримці Клубів українських професіоналістів і підприємців Едмонтону й Калгарі, Товариства підтримки україномовної освіти Альберти, Наукового товариства ім. Шевченка, Добродійного товариства ім. єпископа Будки, Канадської фундації українських студій, Офісу державного секретаря та Міністерства освіти Альберти.

Крім уже згаданих тут осіб, ще є чимало тих, з ким я мала нагоду співпрацювати в Альберті, Канаді й Україні. Успішні діяльності МЦУМ посприяли далекоглядні діячі з уряду Альберти (прем'єри Гаррі Стром та Пітер Логгід, міністри Лу Гайндмен, Берт Гоголь та Юліан Козяк), Альбертського університету (президент Маєр Горовіц, д-ри Манолій Лупул, Богдан Боцюрків, Баха Абу-Лабан) та українсько-канадської громади (Петро Саварин, Лаврентій Дікур). Я залишаю свою посаду з твердим переконанням, що всі згадані тут особи зробили вагомий внесок до важливої спільної справи, а саме: надали можливість канадським дітям вивчати українську мову у громадських школах на власній батьківщині.

Маруся Петришин

Дар із Каліфорнії Ініціативі з українських діаспорних студій

Микола і Петруся Мельники. Позаду фотографія Миколиної мамі, Маріянни, убраної у сорочку своєї мамі

Ініціатива з українських діаспорних студій при КІУСі недавно отримала цінні архівні матеріали з історії українців на Далекому Сході. Цей щедрий дар надійшов від Миколи Мельника з Фуллертону (Каліфорнія) та його дружини Петрусі (з дому Цвікілевич).

Архів містить унікальні фотографії приватних осіб та українського громадського життя в Китаї, особисті документи, листування між членами українських організацій у Північній Америці, Європі й китайських містах Тяньцзін і Шанхай (з 1930-х до 1947 р.) та окремі числа газет з Китаю й російського Далекого Сходу.

Батьки Миколи Мельника народжені в Україні. Разом із своїми родинами вони переїхали на Далекий Схід. Вони познайомилися в Харбіні (Манджурія) і були активними у створенні і діяльності українських організацій в Китаї.

Микола Мельник народився в Шанхаї 1935 р. У 1948 р. родина

Мельників іммігрувала до США. Вони перевезли з собою багато цінних речей і зберігали їх довгий час, аж поки не були передані до

збірок у США і Канаді. Їхня колекція включала різні українські артефакти (релігійні та інші), книги, документи, фотографії зі щоденного і громадського життя, газети, поштівки, марки і текстильні вироби. Ці матеріали є важливим джерелом дослідження колись активної української спільноти в Китаї та її зв'язків з діаспорою в інших частинах світу. Особлива вдячність родині Мельників, які зберегли всі ці матеріали в доброму стані і передали їх до збірок, де вони будуть зберігатися для наступних поколінь.

Ініціатива з українських діаспорних студій при Центрі українсько-канадських студій ім. Петра і Дорис Кулів КІУСу заснована восени 2006 р., коли д-ри Петро і Дорис Кулі склали уставний капітал на створення вічного фонду для вивчення української діаспори. Її очолює д-р Сергій Ціпко. Дізнатися більше про ініціативу можна на веб-сторінці: http://www.ualberta.ca/CIUS/ukrcan/Diaspora/UDSI-About_Diaspora_Initiative.htm.

**ПАМ'ЯТИ НЕЗАБУТНЬОГО КОБЗАРЯ УКРАЇНИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.**

№ 16-17. Неділя 25 Лютого (10 марта) 1918 р. Ціна 40 коп.

РАНОК

(ТИЖНЕВИК, РІК ВИДАННЯ ДРУГИЙ).

ПЕРЕДПЛАТА:
На 1 рік 8 карб., на пів року 4 карб.,
на 3 міс. 2 карб. на 1 міс. 1 карб.

ПЛАТА ЗА ОБ'ЯВИ:
На першій стр. 20 к. за стр. пет.
На останній стр. 10 к. " "

Видання Хабаровської Української Ради, м.
Хабаровськ.
Адрес: поштова скринька № 16.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ: Треба читати: И—як російське Ы, Е—як Э, Ё—як Е, Ъ.

Нехай живе самостійна Україна!

ІV. УНІВЕРСАЛ

УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

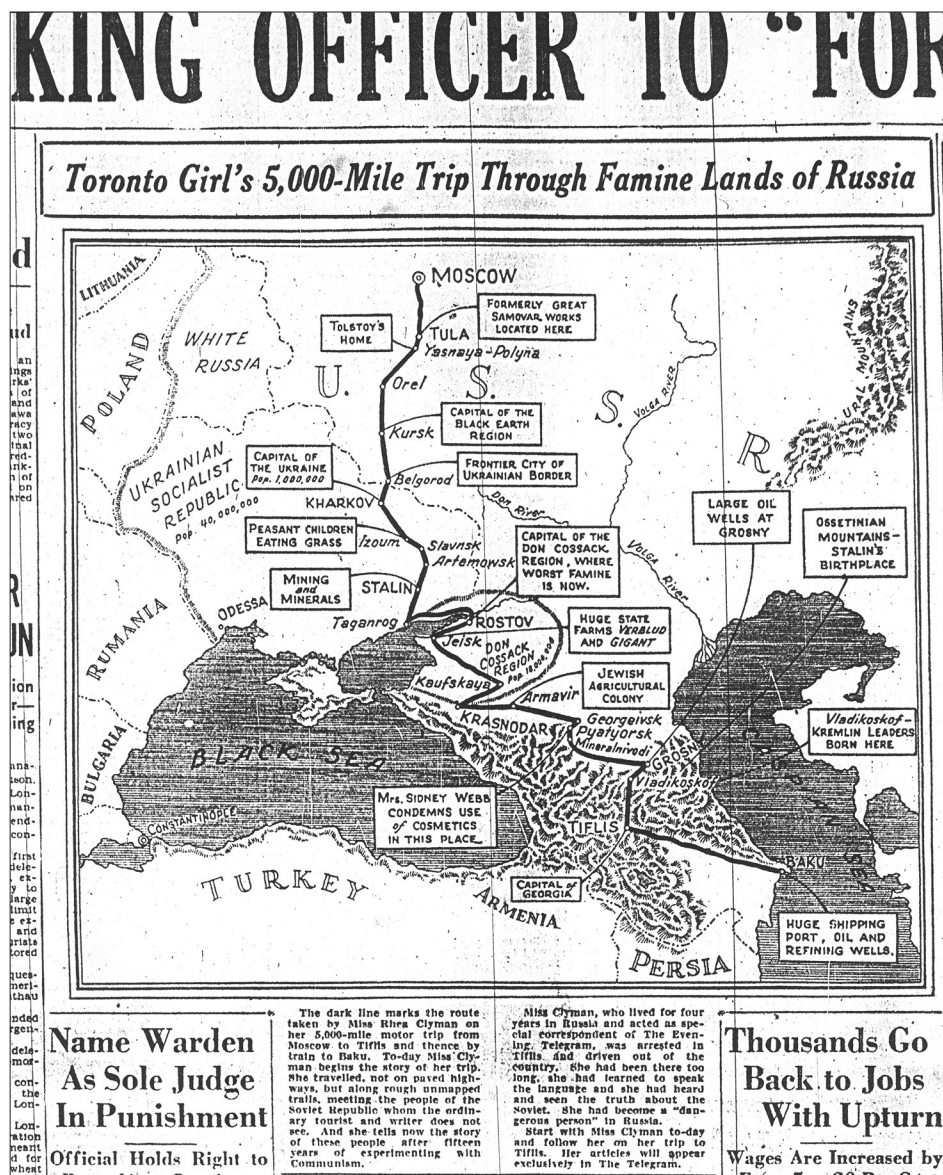
Народе України! Твоєю силою, волею і словом стала на землі українській Вільна Народня Республіка. Справдилась колишня давня мрія батьків твоїх—борців за вольности і правду трудящих. Але в тяжку годину відродилась воля України—чотири роки лютої війни знесли наш край і людиність: фабрики товарів не виробляють, заводи спинаються, залізничні розхитані, гроші в ціні палають.

Титульна сторінка одного з чисел газети «Ранок» за 1918 р., що видавалася Хабаровською українською радою

Українсько-канадські студії в КІУСі: піднімаючи завісу з минулого українців Канади

Напередодні святкування кількох важливих ювілеїв Центр українсько-канадських студій ім. Кулів при КІУСі зосередився на дослідженнях, пов'язаних з ключовими періодами історії українців Канади. Перш за все напередодні відзначення 80-ї річниці Голодомору в Радянській Україні (2012–13) співробітники центру вже понад два роки досліджують питання поінформованості канадців про голод та умови життя в Україні під час тих трагічних подій. Навіть попередня аналіза публікацій деяких торонтських та едмонтонських газет доволі несподівано дала науковцям багато цікавої та детальної інформації, заперечуючи водночас існуючу думку щодо необізнаності тогочасного суспільства про те, що цей геноцид був частиною складної стратегії радянського уряду в його війні проти українського народу. Ці перші знахідки спонукали працівників центру більш ретельно приступити до аналізу канадської преси того періоду та розширити коло пошуків з метою зібрання суто канадських матеріалів про Голодомор.

Наступним заходом, яким займалися працівники центру, було відзначення століття ув'язнення українців у Канаді під час Першої світової війни. Разом з Інститутом австрійських та центральноєвропейських студій ім. Віртів Центр ім. Кулів планує провести симпозіум у жовтні 2014 р., присвячений Першій світовій війні та долі «ворожих прибульців» у Канаді. Саме тому розпочато новий проект із збирання матеріалів для низки статей, присвячених як історії тисяч ув'язнених українців та інших іммігрантів, громадян Австро-Угорської імперії, так і коротко- й довготермінового впливу війни на життя україн-

Цю мапу вживала для своїх статей канадська журналістка Рея Клаймен, московська кореспондентка *Toronto Telegram* та *London Daily Express*, 1928–1932. Її подорожні нотатки з подорожі по східній Україні, південній Росії та Кубані на початку осені 1932 р., де шаленів голод, були опубліковані в *Telegram* навесні 1933 р. Згодом вона була заарештована ОГПУ та депортована з країни

сько-канадської громади.

Нарешті, оскільки у 2016–17 рр. виповнюється 125 років заснування перших українських поселень у Канаді, центр розпочав підготовчу роботу з організації великої конференції та підготовки окремого видання, присвяченого «третій хвилі» української імміграції до Канади після Другої світової війни.

Ваш дар КІУС
— це внесок
у майбутнє
українських
студій

Програма вивчення сучасної України ім. Стасюків

Програма ім. Стасюків нині займається проектами про відносини України з Росією та Європою та східноукраїнською політикою. У 2012–13 р. залучено до роботи трьох студентів: докторант з історії Едуард Байдаус досліджував українсько-російський газовий конфлікт з 2009 р. до сьогодні, студент відділу історії і класичних студій Антон Калашников готував резюме подій у Донбасі на основі місцевої преси, аспірантка відділу сучасних мов і культурологічних студій Мирослава Уніат, яка досліджує політичний фолклор, працювала над питанням про

асоційоване членство України в ЕС. Разом із директором Програми ім. Стасюків Дейвідом Марплзом вона опублікувала статті в «Ukrainian Weekly» та «Kyiv Post» на основі даних, зібраних під час зимового семестру 2013 р.

28 березня, в Університеті Вікторії д-р Марплз виголосив щорічну доповідь про Україну, «Янукович, Тимошенко та європейське майбутнє України», спонсоровану відділом слов'янських і німецьких мов. Він допоміг в організації і фінансовій підтримці форуму на тему торгівлі людьми в Україні, що відбувся 22 березня 2013 р. Він також виступив

дискутантом у секції про Голодомор на щорічній конференції Товариства вивчення національностей у Гарріманському інституті Колумбійського університету 20 квітня 2013 р.

Блог програми став невід'ємною часткою її діяльності. У 2012–13 р. він уміщав місячні передовиці українського публіциста Миколи Рябчука та дві статті правозахисниці з Харкова Галини Койнаш, а також матеріали професорів Марплза, Романа Сербина, Івана Химки, Таріка Кирила Амара та ін. За перші десять днів червня 2013 р. сайт відвідали понад 3,000 осіб, насамперед з України, США, Канади, Німеччини, Швеції та Сполученого Королівства.

Шевченківська лекція про жіночі права в Україні

Сорок сьому Шевченківську лекцію, «Байдужість до порушення прав жінок в Україні як соціальна проблема», виголосила в Альбертському університеті Катерина Левченко. Лекція організована спільно КІУСом та Клубом українських професіоналів і підприємців Едмонтону. Д-р Левченко — визнаний поборник жіночих прав в Україні, а також відома за кордоном за свій внесок у справу протидії торгівлі людьми, насамперед жінками й дітьми.

Доповідач наголосила, що важливою частиною модернізації країни є вимога ефективних суспільних, політичних та економічних прав жінок. За оцінкою аналітиків Світового економічного форуму в Давосі, Україна посідає 63 місце у списку 75 країн стосовно гендерних прав. Порушення жіночих прав тут має різні прояви. Зарплати чоловіків за ту саму роботу на 25% вищі. У політичній сфері представництво жінок у вищих ешелонах влади залишається

низьким. Побутове насильство продовжує зростати тривожними темпами.

Д-р Левченко визнала й останні суттєві здобутки стосовно жіночих прав. Так, у 2009 р. постала експертна рада (членом якої є д-р Левченко), яка розглядає звернення про дискримінацію і готує рекомендації для Міністерства соціальної політики, щоб запобігти виявленим порушенням. Рада вже мала успіх у протидії дискримінаційній рекламі, хоча позов проти прем'єр-міністра Азарова за його сексистські й зневажливі коментарі не був прийнятий до суду. Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна» ініціював збір документів про гендерну дискримінацію в освітній, культурній і медійній сферах із подальшим поданням звернень на розгляд Міністерства соціальної політики. Процес жіночої емансипації також здобув підтримку зірок спорту й кіно, які взяли участь у

Катерина Левченко

кампанії проти домашнього насильства й сексуальної експлуатації.

25 березня 2013 р. д-р Левченко виступила зі щорічною Меморіальною лекцією ім. Володимира Дилинського в Торонті, спонсорованою торонтським відділом КІУСу та Інститутом св. Володимира. Її доповідь «Проблеми побутового насильства в Україні: приватна чи публічна справа?», можна повністю подивитися на youtube.com.

Доповідь професора КІУСу в Інституті ім. Липинського

17 березня 2013 р. у Східноєвропейському дослідному інституті ім. В'ячеслава Липинського у Філядельфії відбулося урочисте відзначення п'ятдесятиліття інституту. З доповіддю в пам'ять про одного з його засновників, Євгена Зиблікевича, виступив д-р Зенон Когут. У своїй доповіді «Habent sua fata libelli: складний шлях двох монографій, присвячених гетьманові Петру Дорошенку» він представив захоплюючу історію двох політичних біографій українського гетьмана Петра Дорошенка (1665–76), написаних далеким родичем і відомим українським істориком і політич-

ним діячем Дмитром Дорошенком (1882–1951) та польським дослідником Яном Перденею (1898–1973).

Як зазначив доповідач, Дмитро Дорошенко був істориком, який вбачав в українських елітах Гетьманщини державотворчий потенціал для ранньомодерної держави. Для історика гетьман Дорошенко слугував взірцем такого провідника-державника, відданого меті об'єднання України, хоча й був свідомий руйнівних наслідків його протурецької політики після польсько-російського поділу українських земель угодою 1667 р.

Ян Перденя головну увагу приділяє стосункам між козацьким гетьманом і урядом Речі Посполитої, користуючись численними джерелами польських і радянських (московських та ленінградських) архівів і бібліотек, тоді як Дорошенко скористався з польських архівів, що згодом були знищені під час Другої світової війни.

Інститут ім. Липинського заснований у 1963 р. з ініціативи групи українських громадських діячів Філядельфії з метою придбання, збереження та публікації творів і матеріалів з особистого архіву В'ячеслава Липинського, а також пов'язане з цим дослідження процесів державотворення та утвердження української ідеї.

КІУС запроваджує щорічні нагороди з україністики

Однією з підвалин нової, спрямованої у майбутнє стратегії КІУСу є підтримка та розбудова українознавчих студій у Канаді та поза її межами. З метою підвищення їхнього міжнародного статусу, КІУС засновує дві щорічні нагороди з українознавчих дисциплін.

Кожного року КІУС визначатиме та нагороджуватиме двох переможців у номінаціях «найкраща монографія (або інша праця відповідного формату) з українських студій» (2,500 дол.) та «найкраща стаття з українських студій» (500 дол.). Категорії, у яких буде визначено переможців, чергуватимуться з року в рік між гуманітарними дисциплінами та соціологією й політологією. Процес визначення переможців відбуватиметься за участю й під керівництвом номінаційного комітету та журі з присудження нагород, до складу яких ввійдуть провідні фахівці, які представлятимуть різні українознавчі дисципліни.

За умовами конкурсу наприкінці кожного року номінаційний комітет оголошує про обрання десяти фіналістів конкурсу (п'ятеро в кожній з номінацій) та подає інформацію про них і їхні досягнення. Рішення комітету приймається на підставі аналізу друкованих праць учасників конкурсу за попередні два роки.

Наступним кроком буде засідання журі наприкінці січня та визначення двох переможців конкурсу, які отримають премії та можуть бути запрошені представити доповідь на одній з меморіальних лекцій інституту.

Ваші пожертви допомагають КІУСу підтримувати високі стандарти у сфері української освіти, науки і книто видавництва

Семінари й лекції КІУСу в Альбертському університеті (2012–13)

12 жовтня. Круглий стіл «Парламентські вибори в Україні і «кіт»: політика і фолкльор» (співспонсорована катедрою української етнографії ім. Кулів): Богдан Гарасимів (професор-емерит, Калгарський університет), Наталія Кононенко (відділ сучасних мов і культурологічних студій, АУ), Дейвід Марплз (відділ історії і клясичних студій, АУ) та Мирослава Уніат (відділ сучасних мов і культурологічних студій, АУ)

Наталія Кононенко

16 жовтня. Вірляна Ткач (мистецька група «Яра», експериментальний театр «La MaMa», Нью-Йорк), «Гуцульська коляда і група «Яра»: зимові пісні й ритуали з Карпат»

21 листопада. Круглий стіл «Голод в Україні, 1928–1933» (співспонсорований відділом історії і клясичних студій, АУ): Станіслав Кульчицький (Інститут історії України, Київ), Леся Онишко (Меморіальний музей Голодомору, Київ), Людмила Гриневич (Інститут історії України, Київ), Богдан Клід (КІУС, відділ історії і клясичних студій, АУ), Дейвід Марплз (КІУС, відділ історії і клясичних студій, АУ) та Роман Сербин (професор-емерит, Квебецький університет, Монреаль)

Ігнацій Южвяк

4 грудня. Презентація книги Владислава Гриневича (Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Київ) («Неприборкане різноголосся. Друга світова війна і суспільно-політичні настрої, 1939–червень 1941 рр.» (співспонсорована відділом історії і клясичних студій, АУ)

31 січня. Ігнацій Южвяк (Інститут австрійських і центральноєвропейських студій ім. Віртів, АУ), «Центр та його сусіди: Закарпаття в контексті європейської інтеграції та міжнародної міграція в Європі»

8 лютого. Барбара Саперджія (автор, Саскатун), «Досліджуючи кров і сіль: роман про інтернування ворожих прибульців до Канади під час Першої світової війни»

28 лютого. Наталія Ковальова (відділ сучасних мов і культурологічних студій, АУ), «Репрезентація божевілля і сталінізму в українській літературі»

21 березня. Катерина Левченко (Міжнародний жіночий

правозахисний центр «Ла Страда-Україна»), «Байдужість до порушення прав жінок в Україні як соціальна проблема» (47 щорічна Шевченківська лекція, співспонсорована Клубом українських професіоналів і підприємців Едмонтону)

Владислав Гриневич

22 березня. Форум «Торгівля жінками в Україні: урядові й неурядові чинники»: Катерина Левченко (Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна»), Наталія Ханенко-Фрізен (Саскачеванський університет), Олена Ганківська (Університет ім. Саймона Фрейзера), Джон Вінтердик (Університет Маунт Роял), Джулі Кей (Коледж «Амброський університет», Калгарі), Єлизавета Золотухіна (Колумбійський університет), Лінда Данкен (член парламенту від округу Едмонтон–Страткона) та Тимофій Гавриш (Альбертський проект «Кленовий листок», Едмонтон), спонсори: КІУС; деканат гуманітарного факультету; відділи політології та історії і клясичних студій, АУ; Клуб українських професіоналів і підприємців Едмонтону, Союз українок

Барбара Саперджія

Канади–відділ ім. Лесі Українки (парафія св. Іллі), Українське товариство сеньйорів ім. Марка Боеслава, Українське товариство взаємодопомоги Альберти, Союз українок Канади–відділ при катедрі св. Івана, Марійська дружина при парафії св. Юрія, Ліга українських католицьких жінок Канади–едмонтонська єпархія та Ярослава і Лада Гірні (Торонто)

4 квітня. Роман Шиян (КІУС, АУ), «Питання передачі влади в епоху Богдана Хмельницького та «руїни» козацької України»

12 червня. «Дорогоцінні скарби: старовинні мапи України». Виставка мап, подарованих Альбертському університету Орестом і Олесею Талпашиами та Хризантом і Лесею Дмитруками. Вступне слово: Богдан Кордан, Саскачеванський університет. Спонсори: КІУС, бібліотека Альбертського університету, Альбертське товариство сприяння українським студіям та Товариство українських піонерів Альберти в рамках картографічної конференції АУ, 11–14 червня 2013

Семінари й лекції КІУСу в Торонті (2012–13)

Меморіальна лекція ім. Володимира Дилинського

На шляху з Едмонтону до Києва проф. Катерина Левченко зупинилася в Торонті 25 березня 2013 р., щоб виголосити щорічну лекцію ім. Володимира Дилинського, спонсоровану торонтським відділом КІУСу та Інститутом св. Володимира. У своїй доповіді «Проблеми побутового насильства в Україні: приватна чи публічна справа?» доповідач розповіла про поширене порушення жіночих і людських прав у пострадянській Україні та їх причини. Наводячи конкретні приклади, вона зазначила, що законодавство та зусилля міліції, спрямовані на подолання цих порушень, часто неефективні й неадекватні. Представлена нею статистика засвідчила ступінь побутового насильства, сексуальних домагань, випадків зґвалтувань та пов'язаних з цим самогубств в Україні. Ці серйозні соціальні проблеми ускладнені залежним статусом більшості жінок в Україні, зокрема дискримінацією на ринку праці, що позбавляє їх економічної забезпеченості та можливості піти від насильника-чоловіка чи партнера. Проф. Левченко також представила приклади поширеного використання сексистських стереотипів та образів у мас-медії (комерційних рекламах і оголошеннях) та принизливих сексистських висловлювань публічних діячів, зокрема таких як Віктор Янукович, Микола Азаров та Володимир Литвин. Усе це, на її думку, призводить до нехтування жіночих прав, їхньої сексуальної експлуатації і навіть торгівлі людьми. Насамкінець проф. Левченко розповіла про діяльність очолюваної нею неурядової організації «Ла Страда-Україна» щодо протидії такому насильству й торгівлі завдяки мережі гарячих ліній, кризових центрів, притулків та безпечних будинків, а також через юридичні поради та відстоювання позицій від імені скривджених жінок. Її доповідь «Проблеми побутового насильства в Україні: приватна чи публічна справа?», можна повністю подивитися на youtube.com/watch?v=pigqQ7bwnvA.

Під час лекції ім. Дилинського (л-п): Мирон Дилинський, Катерина Левченко та Франк Сисин (фото Інституту св. Володимира)

Людський вимір Голодомору

9 листопада в Торонтському університеті професор політології Ратгерського університету Олександр Мотиль виголосив щорічну доповідь на тему Голодомору в Україні. У своїй доповіді, «Голодомор та історія: повернення українців», він наголосив на важливості людського виміру у дослідженні як Голодомору, так і української історії в цілому.

Олександр Мотиль

Лекція про Голодомор була спонсорована КІУСом, Канадською фундацією українських студій, Центром європейських, російських і євразійських студій, Програмою вивчення України ім. Петра Яцика та торонтським відділом Конгресу українців Канади.

Проф. Мотиль на початку зізнався, що значно ширше бачення Голодомору 1932–33 рр. з'явилося в нього під час редакторської роботи над «The Holodomor Reader» [Хрестоматія з Голодомору, Видавництво КІУСу, 2012] разом із д-ром Богданом Клідом з КІУСу.

Питання, «чи був Голодомор геноцидом, чи ні», вже стало великою мірою з'ясоване — заявив доповідач, — і тепер лише питання часу, щоб раціонально думаючи не-втральні люди переконалися б у незворотності доказів трагедії.

Друге питання стосувалося визначення кількості жертв голоду. Якщо кількість у чотири мільйони вже вважається логічно доведеною, то суттєвим тут постає факт, що цей Голодомор був геноцидом з неймовірно високою «нормою винищення».

По-третє, існує потреба гуманізувати Голодомор. Працюючи над «The Holodomor Reader», зазначив проф. Мотиль, «мене найбільше вразили ... свідчення очевидців та літературні тексти ... що дали мертвим голос», та особистий вимір трагедії.

Навівши кілька прикладів, доповідач прийшов до висновку про необхідність гуманізувати українську історію в цілому.

Програма з української літератури ім. Данила Гусара Струка

У 2012–13 навчальному році Програма з української літератури ім. Данила Гусара Струка організувала низку заходів завдяки пожертвам від щедрих меценатів, зокрема Оксани Пісецької Струк, вдови бл. п. Данила Гусара Струка. На початку листопада 2012 р. до нас заго-стив письменник зі Львова Василь Габор, не менш відомий своєю видавничою діяльністю. Він є го-ловним рушієм серії літературних видань «Приватна колекція», визнаної не лише в Україні, а й за кордо-ном. Габор узяв участь у заході, організованому Програ-мою вивчення України ім. Петра Ячика Торонтського університету, та відвідав урок з української літератури.

Під час лекції ім. Струка (л-п): Максим Тарнавський, Оксана Пісецька Струк і Микола Сорока

Він також виступив українською мовою під час імпрез НТШ у Торонті й Монреалі.

Чотирнадцяту щорічну Меморіальну лекцію ім. Данила Гусара Струка, «Між батьківщиною і чужиною: Володимир Винниченко як міграційний письменник», виголосив 26 квітня 2013 р. д-р Микола Сорока (КІУС, Едмонтон). Під час лекції також відбулася презентація його недавно виданої монографії «Faces of Displacement: The Writings of Volodymyr Vynnychenko» [Грані міграції: творчість Володимира Винниченка], наявній для про-дажу у Видавництві університетів ім. МакГіла і Квінзу та в книгарнях. У своїй доповіді д-р Сорока розглянув біографію Винниченка, зокрема його перебування поза Україною, спочатку як революціонера, який уник-нув арешту й ув'язнення в царській Росії, а згодом як політичного вигнанця з Радянського Союзу. Доповідач проаналізував психологічні, філософські й соціологічні маркери цього тривалого перебування поза батьківщи-ною та їхній вплив на творчість й ідеї видатного україн-ського письменника й державного діяча.

Як і всі попередні лекції, аудіо- і відео-записи пре-зентацій наявні на веб-сайті програми: www.utoronto.ca/elul/Struk-mem/mem-lect-archive.html.

Виставка старовинних мап України

Картографічна збірка бібліотеки Альбертського університету, що вважається однією з найкращих у Північній Америці, нещодавно поповнилася двома колекціями старовинних мап Східної і Центральної Європи з українськими територіями. Цей щедрий дар надійшов від відомих членів українсько-канадської громади: д-ра Ореста й Олеси Талпахів та Хризанта й Лесі Дмитруків. Прийняття з цієї нагоди відбулося 12 червня в бібліотеці ім. Камерона, організоване КІУСом спільно з бібліотекою Альбертського університету, Альбертським товариством сприяння українським студіям і Товариством українських піонерів Альбер-ти. Куратор виставки д-р Богдан Кордан (Саскачеван-ський університет) представив коротку історію цих придбань.

Багато старовинних мап, що є сьогодні в обі-гу, були виготовлені в XVII–XVIII ст. Те, що ми сьогодні називаємо «антикварні мапи», насправді були сторінками, висмикнутими зі старих атласів та розпроданими уроздріб збирачам. Перші надруковані атласи були надзвичайно рідкісними й цінними. Картографи самі малювали мапи, вирізали їх на дошці й друкували обмежену кількість. Пізніше зображення гравірували на мідних пластинах, друкували і кожену мапу розмальовували аквареллю

Під час виставки (л-п): Богдан Кордан, Хризант Дмитрук, Олеся та Орест Талпахи

вручну. Часто атласи замовляли знатні люди або члени королівської родини найбагатших країн як подарунки. Відомих картографів відзначали королівськими привілеями.

Обидві колекції засвідчили любов їхніх власників до збирання картографічних скарбів, пристрасть до історії та бажання підтримати українську національну ідентичність.

Меценати КІУСу

Дочка вшановує пам'ять своїх видатних батьків

Юліан Стечишин

Рік тому, завдяки старанням Зені Стечишин з Торонта, КІУСу були передані кошти з Видавничої фундації ім. Ю. В. Стечишина, що знаходилася в Колегії св. Андрея Манітобського університету (Вінніпег), а перед тим у Консistorії Української Православної Церкви Канади. Фундація була заснована в лютому 1972 р. Саскатунським відділом Конгресу українців Канади для вшанування пам'яті видатного українського діяча Канади Юліана Стечишина. Новий фонд, який підтримує видання наукових публікацій (друкованих і електронних) у ділянці українських і українсько-канадських студій, що публікуються Видавництвом КІУСу або підтримуються КІУСом, був названий у пам'ять про батьків пані Стечишин.

Юліан Стечишин (1895–1971) народився в Тереховлі, Західня Україна. Він емігрував до Канади у віці 15 років і працював помічником у газеті, де працював його брат

Мирослав. Юліан навчався в Рутенській підготовчій школі в Брендоні, викладав у місцях українських поселень та здобув ступінь бакаляра гуманітарних наук у Саскачеванському університеті в 1921 р. Пізніше в тому ж університеті він вивчав право, а в 1934 р. прийнятий до колегії адвокатів, розпочавши свою адвокатську практику в Саскатуні.

Юліан відіграв ключову роль у розвитку Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні, в якому він мешкав як студент у 1918 р., а згодом протягом десяти років був його ректором. Разом із братом Михайлом та Василем Свистуном відоклав зусиль до створення Української Православної Церкви Канади в 1918 р. та її розвитку по цілій країні. Тривалий час він був членом її консисторії. У травні 1922 р., завдяки старанням Юліана, православна літургія зазвучала українською мовою в Саскатуні в Північній Америці, вперше.

Юліан стояв біля витоків створення українського товариства взаємодопомоги в 1927 р., яке він очолював у 1940–42 та 1952–58 рр., а згодом став його почесним президентом.

За своє життя Юліан написав багато пресових матеріалів і брошур. Він був автором «Ювілейної книги 25-ліття Інституту ім. Петра Могили» (1945), «Української граматики» (1951), підручника, який широко використовувався в канадських і американських школах та університетах, та «Історії поселень українців у Канаді» (1975, англійське видання «A History of Ukrainian Settlement in Canada», 1992).

Юліан був яскравим громадським діячем, який надихав своїх

Савелла Стечишин

земляків. Його особистим гаслом було: «Лише будучи добрими українцями, ми можемо стати кращими канадцами».

Савелла Стечишин (з дому Вавринюк, 1903–2002) народилася в Турковичах, Західня Україна. Її родина емігрувала до Канади в 1913 р., оселившись на фермі в Саскачевані. Вона навчалася у вищій школі в Саскатуні і мешкала в Інституті ім. Петра Могили.

Коли Савеллі виповнилося 26 років, вона вже була одружена з Юліаном Стечишином, закінчила вищу школу і вчительську колегію та здобула ступінь бакаляра гуманітарних наук Саскачеванського університету, ставши першою жінкою-випускницею цього закладу. Згодом вона працювала у програмі громадських зв'язків жіночого відділу Саскачеванського університету, інформуючи українських поселенців про здоровий спосіб життя та мистецтво домашнього господарства.

У 1926 р. вона була співзасновником Союзу українців Канади (СУК), а в 1936 р. доклала зусиль до створення Українського музею Канади. Під час Другої світової війни Савелла працювала журналісткою у відділі канадської військової служби, готуючи й перекладаючи урядові прес-релізи на теми харчування і здоров'я в українсько-канадських газетах. У 1940-х рр. Савелла, виховуючи трьох дітей, започаткувала

тижневу рубрику «По господарству» у вінніпезькому тижневику «Український голос». За порадою редакторки газети Ольги Войценко, вона видала книгу «Traditional Ukrainian Cookery» (1957), яка стала гітом і скоро буде перевидана дев'ятнадцятий раз.

Савелла також видала низку інших праць: про видатні постаті в українській історії, українське народне мистецтво, 50-річчя СУК

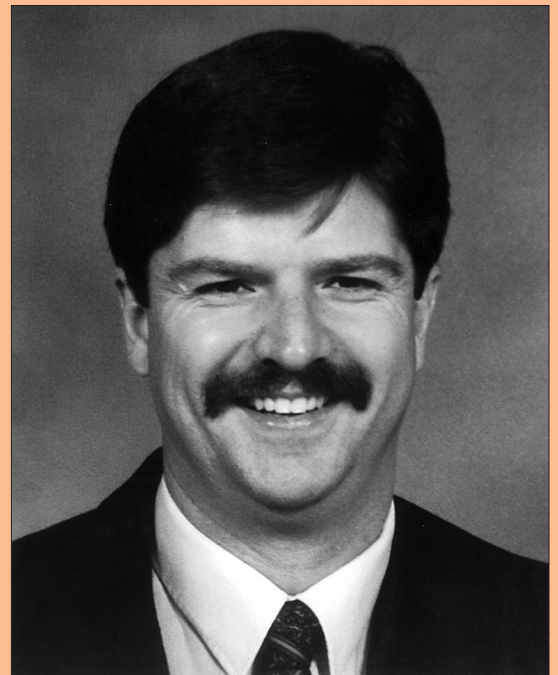
(1975), та завершила монографію свого покійного чоловіка «Історія поселень українців у Канаді» (1975). Вона була нагороджена Орденом Канади (1989) та Орденом за заслуги провінції Саскачеван (1998).

Цінний архів Стечишиних зберігається в Національній бібліотеці Канади.

Нові фонди

Родинний фонд підтримає публікації з освіти

Вічний фонд ім. родини Кухаришиних засновано у березні 2012 р. у пам'ять про Ігоря Кухаришина (1956–2001) Марусею (з дому Кухаришин) та Романом Петришинами, Стефанією та Іваном Кухаришинами, Любою та Ларисою Кухаришинами та Лідією Кухаришин. З відсотків уставного капіталу фонд підтримуватиме видавничу програму (в друкованому й електронному форматах) Методичного центру української мови КІУСу. Ігор Кухаришин, син, брат, чоловік і батько, пишався своїм українським походженням. Він любив дітей і викладання. Людина великого серця й любові до істини, він завжди залишиться в наших думках.

Ігор Кухаришин

In Memoriam

Вічна їм пам'ять!

Багато членів нашої громади склали пошану в пам'ять про своїх друзів, колег, близьких і рідних, які відійшли у вічність, пожертвою на розвиток КІУСу. Ми вшановуємо тих, у пам'ять про кого надійшли пожертви з 1 серпня 2012 р. до 31 липня 2013 р.:

Федір та Надія Бойки
Віра Боцюрків
Роман Візньора
Катерина Гриньків
Олександр та Мотря Дяконови
Марко Ковальський
о. Мирослав Крищук
Честер Куць

Роман Мельник
Надя Михайловська
д-р Роман Пастушак
Галина Пісецька Кохановська
Юрій Сеньків
Остап Смаль
Василь та Юстина Федейки

Нагороди

Стипендії та дотації (2013–14)

Бакалярські стипендії

Стипендія Меморіального фонду ім. Степана Кобринського

Катя Кінащук, відділ біологічних наук, Альбертський університет

Бакалярська стипендія ім. Лева Крисі

Аліса Завадюк, відділ історії, Університет Вікторії

Бакалярські стипендії, надані в Україні

Вічний фонд ім. д-рів Івана Іванцева та Мирослави Мисько-Іванців

Чотири стипендії отримали студенти Національного університету «Киево-Могилянська академія».

Вічний фонд ім. Петра Малофії

Двадцять стипендій отримали студенти із Снятинського району Івано-Франківської області, які навчаються в Чернівецькому національному університеті ім. Юрія Федьковича.

Стипендії для аспірантів і докторантів

Магістерська стипендія Вічного фонду ім. Марусі та Михайла Дорошів

Анна Воробйова, Школа суспільної політики, Університет ім. Саймона Фрейзера.
«До питання про нерівність в галузі охорони здоров'я в сільських місцевостях України: науково обґрунтований підхід».

Докторська стипендія Меморіального фонду ім. Олени Даркович

Галина Мокрушина, відділ соціології, Оттавський університет. «Гордіїв вузол минулого і сучасного: спадщина політичних репресій у пам'яті сучасної України».

Наталія Заяц, Центр середньовічних студій, Торонтський університет. «Жінки між Заходом і Сходом: православно-католицькі шлюби киеворуської династії, бл. 1000–1250».

Докторська стипендія ім. Непораних

(надається Канадською фундацією українських студій)

Галина Мокрушина, відділ соціології, Оттавський університет. «Гордіїв вузол минулого і сучасного: спадщина політичних репресій у пам'яті сучасної України»

Катя Кінащук

Аліса Завадюк

Анна Воробйова

Наталія Заяц

Галина Мокрушина

Анастасія Сальникова

Оксана Мартиненко

Андрій Смирнов

Анастасія Сальникова, відділ політології, Університет Британської Колумбії.
«Комунікативна демократія в пострадянській Україні: вплив виборчих систем, ключових подій та дискурсів еліт».

Постдокторські стипендії

Стипендія ім. Івана Коляски

Олена Клішова, катедра економічної теорії, Донецький національний університет.
«Українська економічна думка за кордоном: творча спадщина українських економістів у Канаді та розвиток сучасної України».

Оксана Мартиненко, Національна музична академія ім. П. Чайковського. «Українська міжвоєнна музична еміграція: проблеми ідентифікації».

Андрій Смирнов, факультет міжнародних відносин, Національний університет «Острозька академія». «Українське православ'я в роки Другої світової війни».

Дослідні дотації

Андрій Бовгиря, Інститут історії України, НАН України, Київ. «Слово і діло Государеве: українці як фігуранти судово-політичних процесів кінця XVII-XVIII ст.». Вічний фонд ім. Олександра і Галини Кулагиних

Наталія Гавдида, Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя. «Богдан Лепкий у рецепції сучасників». Вічний фонд ім. родини Ремезів

Тетяна Гошко, Український католицький університет. «Міське самоврядування в Україні в XIV-XVII ст.: навчальний посібник». Вічний фонд ім. Петра Яцика

Людмила Гриневич, Інститут історії України, НАН України, Київ. Продовження дослідження над багатотомною «Хронікою колективізації та Голодомору в Україні 1927-33 рр.». Дослідно-освітній консорціум з вивчення Голодомору

Ярослав Грицак, Інститут історичних досліджень, Львівський державний університет ім. Івана Франка. Підтримка видавничої й наукової діяльності інституту. Вічний фонд ім. Петра та Іванни Стельмахів

Тамара Гундорова, Інститут української літератури ім. Тараса Шевченка, НАН України, Київ. «Ольга Кобилянська. Нова жінка fin de siècle. Приватна історія». Вічний фонд ім. Данила Гусара Струка та Оксани Пісецької Струк

Григорій Гусейнов, часопис «Кур'єр Кривбасу, Кривий Ріг». Підтримка видання часопису. Вічний фонд ім. Михайла і Дарії Ковальських

Леся Демська-Будзуляк, Інститут української літератури ім. Тараса Шевченка, НАН України, Київ. Переклад праці А. Матусяк «У колі української сецесії. Вибрані проблеми поетики творчості письменників Молодої Музи». Вічний фонд ім. родини Ремезів

Надія Дирда, Музей Богдана Лепкого, Перевидання книги Богдана Лепкого «Казка мого життя». Вічний фонд ім. родини Ремезів

Олена Замура, незалежна дослідниця, Полтава. «Смертність сільського населення Переяславського полку в середині XVIII ст.: історико-демографічний та соціокультурний аспект явища». Меморіальний фонд ім. Нестора Печенюка

Київська православна богословська академія, Київ. «Неокласицизм українського монументального сакрального мистецтва». Вічний фонд українознавства ім. Дмитра Степовика

Ілля Кононов, Центр з вивчення суспільних процесів та проблем гуманізму, Лужанськ. «Життєві світи Сходу та Заходу України: рух на зустріч». Меморіальний фонд ім. Петра Чорного

Анатолій Круглашов, катедра політології та державного управління, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Проведення V міжнародної конференції «Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні взаємини в контексті європейських інтеграційних процесів». *Меморіальний фонд ім. Теодоти та Івана Климів*

Тарас Лупул, відділ міжнародних відносин, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Використання приміщення та обладнання КІУСу для проведення дослідження «Четверта хвиля української імміграції до Канади»

Юрій Макар, катедра політології та державного управління, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Підтримка видання «Від депортації до депортації. Суспільно-політичне життя холмсько-підляських українців, 1915-1947. Дослідження. Спогади. Документи, т. 2». *Меморіальний фонд ім. Теодоти та Івана Климів*

Володимир Мезенцев, відділ слов'янських мов і літератур, Торонтський університет. Батуринський археологічний проект. *Програма дослідження Східної України ім. Ковальських*

Олексій Мусієздов, Харківський національний університет ім. Василя Каразіна. «Міська ідентичність у (пост)сучасному українському місті (приклад Харкова та Львова)». *Меморіальний фонд ім. Миколи Кліда*

Олександр Надтока, історичний факультет, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. «Українські архиєреї: суспільні дискурси вищого православного духовництва (1740-1760-і рр.)». *Вічний фонд ім. о. Григорія Філя і Ольги Філь*

Інна Нагорна, Літературний музей Уласа Самчука, Рівне. Видання фотоальбому «Улас Самчук і Канада». *Вічний фонд ім. Олега Зуєвського*

Олег Піх, Центр дослідження українсько-польських відносин, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, НАН України, Львів. «Українське історичне краєзнавство у рукописній картотеці Мирона Кордуби Бібліографія історії України, ч. 1». *Меморіальний фонд ім. Володимира Дилинського*

Михайло Романюк, Центр незалежних історичних студій, Львів. «Золочівська округа ОУН в контексті становлення та розвитку національно-визвольного руху кінця 1930-х-першої половини 1950-х рр.». *Меморіальний фонд ім. Левка і Марійки Бабіїв*

Вікторія Середа, історичний факультет, Львівський національний університет ім. Івана Франка. «Локальна перспектива». *Меморіальний фонд ім. Михайла, Володимира й Олі Гальчук*

Григорій Стариков, Інститут української археографії

та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, НАН України, Київ. Опублікування виявленої епістолярної спадщини Дмитра Багалія у шостому томі його «Вибраних праць». *Вічний фонд ім. д-рів Івана та Мирослави Іванців та Вічний фонд ім. Тимофії та Євгенії Таборовських*

Ірина Хромова, Інститут історії України, НАН України, Київ. «Монетна справа на території Середнього і Нижнього Подніпров'я та Південного Побужжя XIV-початок XV ст». *Вічний фонд ім. Володимира та Ірини Літинських*

Тарас Чухліб, Інститут історії України, НАН України, Київ. «Юрій Хмельницький: політик-воїн-християнин». *Меморіальний фонд ім. Нестора Печенюка*

Оксана Юркова, Інститут історії України, НАН України, Київ. «Пропозографічний образ українських істориків-емігрантів першого повоєнного десятиріччя (на матеріалах архівів Українського вільного університету)». *Вічний фонд Програми вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика*

Студентський обмін між Львівським та Альбертським університетами

Цього року за Програмою студентського обміну між Львівським національним університетом ім. Івана Франка (ЛНУ) та Альбертським університетом в Едмонтоні навчалося четверо студентів факультету міжнародних відносин ЛНУ: Євген Бірак, Олександр Білик, Юстина Занько та Олександр Заблоцький. Вони першими отримали стипендії з Вічного фонду ім. Богдана і Наталії Големби КІУСу. Окрім навчання, студенти взяли участь у щорічному студентському семінарі «Україна і Канада очима студентів», організованому спільно з Альбертським товариством сприяння українським студіям та Українською студентською спілкою. Програма студентського обміну потребує фінансової допомоги на покриття щоденних витрат студентів. Якщо б ви хотіли підтримати студентську освіту, будь ласка, зв'яжіться з КІУСом телефоном (780) 492-2972 або е-поштою cius@ualberta.ca.

Вічні фонди КІУСу

Ми живемо з того, що маємо, але творимо життя, віддаючи іншим. Цими словами, які часто приписують серу Вінстону Черчиллю, можна вповні охарактеризувати філософію багатьох прихильників та меценатів КІУСу.

Завдяки надзвичайній щедрості наших друзів у всьому світі, насамперед у Канаді та США, КІУС не лише має змогу забезпечити виконання різних важливих проектів у ділянці українознавства, але ця щедрість також надихає працівників інституту наполегливо працювати над розвитком українознавчих студій. Ми щиро дякуємо всім нашим меценатам за підтримку, довіру та розуміння необхідності нашої праці.

Ваші пожертви насправді роблять великий вплив. Дехто з меценатів КІУСу кожного року збільшує розмір власних вічних фондів або тих фондів, що підтримують діяльність певних програм. Інші роблять внески з метою підтримати виконання невідкладної роботи та дозволяють керівництву КІУСу використовувати ці пожертви, виходячи з нагальних потреб і планів роботи інституту. За умов скорочення фінансування Альбертського університету з боку провінційного уряду, невинне надходження коштів з цих фондів та ваша постійна фінансова підтримка допомагають нам забезпечити існування та розвиток українознавчих студій.

Щорічні грошові надходження з вічних фондів забезпечують виконання найважливіших видів нашої діяльності, таких як наукові дослідження, надання стипендій та дотацій, публікація друкованих та електронних ресурсів для різних українознавчих дисциплін, проведення конференцій, семінарів та форумів на різноманітні теми.

Приєднуйтесь до лав меценатів КІУСу і зробіть свій внесок у наукові дослідження та поширення знань про Україну й українців у світі. Плекайте традицію філантропії. Ваша підтримка робить наше спільне майбутнє кращим!

Як підтримати КІУС

КІУС постійно працює з меценатами та їхніми фінансовими радниками, спільно розробляючи підходи, які задовольняють особисті очікування меценатів, надихають їх на подальшу допомогу та дозволяють оптимізувати розмір сплачуваних урядові податків. Фізичні та юридичні особи мають змогу створити вічні фонди в КІУСі, як з обмеженими, так і з необмеженими умовами використання відсотків, які нараховуються на уставний капітал цих фондів. Такі пожертви можна робити як зараз, так і заповідати на майбутнє. Фонди з «обмеженими умовами використання» мають певні обмеження щодо того, на які саме види діяльності та на які програми вони вживаються. Умови використання таких фондів також залежать від побажань меценатів та можуть обмежуватися певними часовими рамками. Фонди з «необмеженими умовами використання» вживаються для найбільш важливих проектів і завдань у визначений для цього час.

Вічні фонди: довічна спадщина

Всі вічні фонди інституту, перелік яких подано нижче, підтримують діяльність наших програм та проектів. Однією з найбільш нагальних проблем КІУСу на сьогодні є створення окремого вічного фонду для підтримки новоствореного Центру політичних та регіональних студій. Мета центру полягає у розвитку, підтримці та координуванні досліджень про сучасну Україну, зокрема питань багатокультурності, регіональних особливостей, націоналізму, політичних еліт та суспільно-культурних основ модернізації в порівняльній перспективі.

Вічні фонди, створення яких вимагає початкового внеску 25,000 дол., можуть бути названі як на пошану самого мецената, так і члена його (її) родини, чоловіка/жінки, що назавжди зберігає для історії ім'я дорогої меценатові людини. Всі пожертви збільшують як розмір капіталу цих фондів, так і надходжень від них.

Нашим меценатам корисно знати про те, що внесена перша сума фонду та пізніші надходження до уставного капіталу ніколи не зменшуються. Для фінансування наукової діяльності, видання книг і навчальних матеріалів, розвитку нових програм та ресурсів інститут використовує лише відсотки з цих фондів.

Ми пропонуємо різні варіанти того, яким чином можуть бути зроблені пожертви для інституту та його програм: готівкою, страхувальними полісами, цінними паперами та складенням заповітів. Надзвичайно важливо, щоб ваше рішення про підтримку КІУСу супроводжувалось допомогою фахівців, які надавали б вам поради стосовно найкращого способу підтримати нас і українські студії. Грошова жертва — це гарний спосіб заощадити на річних чи маєткових податках і радість того, який вплив зробить ваш дар.

Просимо звертатися з вашими питаннями до Миколи Сороки, координатора відділу розвитку фондів КІУСу: cisufund@ualberta.ca; тел.: (780) 492-6847, або зробити внесок на сайті: www.giving.ualberta.ca.

Перелік вічних фондів КІУСу подано англійською мовою.